

Jiří Hrabinec, Portrét

Vážení čtenáři, kolegyně, kolegové, milí přátelé,

nadále na nás padá tíha obav, nejistot a zloby. Za Ukrajince utíkající před válkou vyslovila pocity i naděje Iryna Sokolova. Její první báseň přeložila Jana Bednářová a chceme se o ni s vámi podělit.

Přeji vám, abyste v dnešní nelehké době nacházeli v sobě dostatek porozumění, empatie i síly překonávat překážky a nezapomínali vyhledávat a vidět vše dobré a krásné.

Věra Kopecká

Válka skončí

Iryna Sokolova

Válka skončí a já tě obejmu
jako nikdy předtím.
Políbím oči, dotknu se ran
a řeknu si beze slov: Už nikdy víc.

Možná si vzpomenu,
jak jsi vypadala předtím:
naivní a čistá, dětsky snící...,
ale to už není pravda.

Opustili jsme své domovy,
rodiče a naděje ve snaze přežít.
A doufali, že se život neotočí zády
k těm, kteří zůstanou naživu.

Všichni jsme vyrostli
nejmíň o dvacet let,
ale o tohle, o to jsme neprosili.
O moře vylitých slz.

Válka skončí a já vás obejmu
tak silně, jak to jenom jde.
Ne všechny z vás..., na ně padá můj smutek.
Ač chtěli také objímat, nemohou...

Přeložila Jana Bednářová

Alena Kordíková

Ukrajíně

Jsou duše temné jako noci v tajze
kde sobol číhá na kořist...
Zem churaví bojuje se zlem
a kolem slídí antikrist...

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU LIBUŠI ŠINDLEROVÉ

Libuše Šindlerová se narodila v roce 1957 ve Vysokém Mýtě. Téměř třicet let učila češtinu a dějepis na základních školách, poté zakotvila v muzeu v Hradci Králové a nakonec ještě na deset let v městské knihovně téhož města. Nyní je v důchodu.

Literární činnost ji zlákala až po padesátém roce života. Samostatně knihy nevydává, její práce byly otištěny v mnoha číslech časopisu Kruh, vydávaného Střediskem východočeských spisovatelů a v jeho sbornících. Věnuje se poezii i próze, zajímají ji lidské vztahy, svět dětí, politika i problémy současného světa a jeho problematické budoucnosti.

Básničky, jež jsem utvořila z poetických názvů obrazů mého muže Jiřího Šindlera:

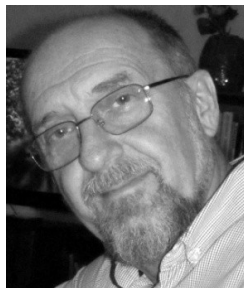
Čas
spadaného listí
zalehl **Krajinu babího**
léta
v **Zahradách paměti** jsou pasti
plné **Mých šťastných**
čísel
kráčím jim ve stopách
dávno je veta
po **Strážcích křesel**
nosičích hesel
ve stylu **Po nás**
potopa
bože
Jak ten čas
letí

Jako
zázrakem ještě
propadáš
Kouzlu proudů
chytáš v nich **Křídla něžnosti**
do vetchého pláště
ordinuješ
Teorii pevného bodu
Krajině
zapomenutých let
i **Krajině**
tichých radostí
a stejně bys chtěl
Někam
odletět

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU LUBORU MACHÁČKOVÍ

Lubomír Macháček (1947) je absolventem Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, obor psychologie. Místem, kde dosud žije a pracuje, jsou podkrkonošské Mladé Buky a rodné Pardubice.

Knižně debutoval ve sborníku *Začátek* a krátce nato se představil prvotinou *Láska v kaluži*. Je autorem řady knih, například povídkových souborů *Písek v zubech*, *Co skrýváme pod kůží*, *Údolí osamělých běžců*, *Manželky a jiné ženy*, novely

Zasvěcené demony a románů *Začít milovat*, *A budeme šťastní*, *Milenka půlnoc* a *Zvíře na mostě*. Pro děti převyprávěl pověsti *Poklad na Kunětické hoře* a napsal triptych pohádek *Zač je v Pardubicích perník*. Jeho povídky se objevují v domácích i zahraničních antologiích.

Neukončené terapie

Den první

Ráno se Kristina rozloučila se Žofií, ujistila ji, že v deset se na ni přijde podívat paní ze sociálky, a pospíchala do práce. Ručička hodin ukazovala za deset minut půl osmé, když dorazila do ordinace. Sotva si odložila kabát, ve dveřích se objevila její asistentka, která chodila do práce na sedmou:

„Čeká na vás studentík. Už tu obcházel, když jsem přišla.“

„Marek Nevala?“

Doktorka Kristina Madlenková vklouzla do přezůvek a přitom se obrátila na asistentku, jestli náhodou neuvařila víc kávy, protože to doma nestihla.

„Tvářil se dost rozmrzele.“

„Copak se mu přihodilo? Už posledně jsem měla dojem, že není ve své kůži,“ řekla doktorka a otevřela křídlo šatní skříně. Viselo na něm zrcadlo. Když se v něm uviděla, napadlo ji, že by si měla tyhle a podobné rituály po ránu zakázat. U kadeřnice už nebyla víc jak měsíc a kosmetický salon také mýjela. „Co chce?“ začala se upravovat. „Nemohl počkat na skupinu?“

„To mně neřekl, prý až vám, ale máte na osmou objednanou paní Živnou,“ namítla asistentka Zajíčková.

„Tak mně ho pošlete,“ poznamenala doktorka, zavřela skříň a posadila se ke stolu.

Marek Nevala byl mladý muž střední postavy, trochu hubený a s poněkud ukřivděným výrazem v obličeji, o kterém člověk neví, co si má myslet. Ani tentokrát mu tenhle výraz nechyběl. O to rozhodněji vkráčel do místnosti a hlasitě pozdravil, pohledem na doktorku se ujistil, že je na správném místě, a teprve pak se na ni usmál.

„Vítej,“ řekla Kristina. Už dříve si všimla, jak zmužněl. Chodil za ní ještě jako vyjukaný puberták, ale od té doby uplynula spousta vody. Ze studentíka s červenými ušima vyrostl chlapák.

„Jsem rád, že jste si udělala čas.“

„Zase škola?“

Marek měl panický strach ze zkoušek, vzorně se na ně připravoval, ale když přišla ona kritická chvíle, kdy měl ukázat, co umí, všechno se mu pomíchalo.

Už předem věděl, že selže. A ta řetězová reakce zapomnění mu prostupovala celým tělem. Možná to nějak souviselo s rodinnou atmosférou a s jeho dětstvím. Když mělo dojít na rozhovor o mámě, dělal, že neslyší. Nerad o ní mluvil, to muselo být, když už o ní ztratil slovo.

Klasika. Máma byla pro Marka tabu, alespoň se tak tvářil. Prý vedla dost nevázaný život. S touhou uplatnit se v modelingu a s uměleckými ambicemi byla stále někde na tahu, a pak za podivných okolností spáchala sebevraždu. Táta, vysokoškolský učitel, o té nešťastné události odmítal hovořit, ostatně pak se ještě dvakrát oženil, naposledy si vzal za ženu svou bývalou o dvacet let mladší studentku, která mohla dělat Markovi kamarádku. Ale jak už to bývá, o tohle se macechy marně snaží.

„Dobrý, tam nic nehoří.“

„A jak s tátou?“

„Vše při starým.“

„Zase ty černý můry?“ probírala se jeho složkou. „A nemohlo to počkat do skupiny?“

„Některé věci... Já prostě nemůžu,“ vypravil ze sebe. Pohled mu uvízl pod stolem, kde chyběla čelní deska, která se při stěhování nábytku poškodila, takže když doktorka natáhla nohy a měla sukni, mohlo to klienty rušit. Všimla si Markova zbloudilého pohledu a došlo jí, že se dívá na ni. Deska od stolu odpočívala za skříní, ale neměl ji kdo přišroubovat. Že bych ho požádala o pomoc, pomyslela si a raději si přehodila nohy přes sebe. „Nemůžu se svěřovat s něčím, co ostatní nepochopí.“

„Jak to víš?“

„Vím to.“

„Jde o Elišku?“

„Ne... vážně ne,“ zakroutil hlavou.

„Nechce tě?“

„Nevím, možná ano, ale už jí nevěřím. Měla přece plotky s tím hajzlem Richardem a zase přijde čas, kdy bude lovit někde na přehlídkách a na rautech, kam já nechodím. Rád bych jí pomohl, ale nevím jak.“

„Myslím, že tě teď moc potřebuje, nejsi jí lhotejný. A s Richardem se už rozešla.“

„To je právě ono, dám jí falešnou naději... a bude to pak ještě horší. A to si nezaslouží.“

„Někoho ti připomíná?“

„Proč?“ zachoval a utekl od terapeutky očima.

Došlo jí, že otvírat rozhovor tímhle směrem, když na něj měla momentálně deset minut, by dobré nebylo. „A hledáš vůbec nějakou holku?“ přešla do lehce konverzačního tónu.

O hledání nejde,“ škulbl hlavou a smetl si prsty patku vlasů, která mu padala do čela.

„Tak o co jde?“

Doktorka Madlenková se odmlčela. Teď to přijde, říkala si, jenže co? Mohla mít jednu a tisíc otázek, ale přece to nebude z klientů tahat? Mladý muž se na ni záhadně podíval.

„Končím ve skupině,“ zamumlal.

„To myslíš vážně?“

„Myslím.“

Měla pocit, že přeslechla, tohle tedy nepředpokládala. „Tak povídej. Ale rychle, docela spěchám. Je to kvůli Elišce?“

Studentík zaváhal: „Kvůli vám,“ řekl s pohledem upřeným do ulice, po které se míhala auta a rámem okna ukrojená těla chodců, kteří dům míjeli. Zahlédla v jeho očích slzy.

„Chceš říct, že odcházíš kvůli mně? Teď? Skupinu jsme otvírali v lednu, je konec září, říjen, za měsíc dva budeme končit. Co jsem ti udělala?“

„Změnila jste mně život.“

Pěkně děkuju, pomyslela si a na pár vteřin se odmlčela. „Víš, jak se tomu říká?“

„Oidipák?“

Neodpověděla, jen zvedla obočí: „Co s tím budeme dělat? To se sice někdy stává...“

„Já vím, nestojí to za řeč.“

„Ale stojí, stojí,“ opakovala, aniž by domyslela význam svým slov.

„Možná kdybyste se se mnou vyspala.“

„Prosím?!“ strnula. „Slyšela jsem dobře?“

„Srovnali bychom skóre.“

„Marku, už zase provokuješ! Jestli chceš, můžeme si o tom promluvit, ty pocity samy nevyhyní, ale můžu ti doporučit jiného terapeuta.“

„Právě... Je konec!“ odvětil tentokrát rozhodněji. Už neškemral, měl důležitou informaci a věděl, jak s ní zacházet.

Ano, skupina byla otevřená se zaměřením na prožitky. Kristina vybrala s kolegou Hubertem Starým dvanáct lidí, po tři čtvrti roku docházení jich vydrželo šest, to byla tak hranice, kdy se dalo ještě pracovat se skupinovou dynamikou, ale další úbytek už by byl na škodu. Nedávno přibrali na jeho návrh Elišku Rulíkovou, zhroutil se jí svět. Krasotinku opustil partner, přišla o práci a ještě jí po těle vyrazila lupénka, jako by ta úporná nemoc celé roky čekala na tuhle chvíli, aby ji mohla potrápít. Marek by byl další z klientů, který skupinu opouští. Nebyla si jistá, zdali mu může pomoci.

„A jestli máte strach, že vás bude málo...“ četl její myšlenky.

„Nějak si poradíme.“

„Můj vztah k mámě chcete řešit na skupině?! Že jsem se zamiloval do o dvalet starší ženy?“

„Proč ne,“ řekla, ale moc jistá si tím nebyla. „Nikdo tě ale nenutí, je to jen na tobě.“

„Hledám sám sebe,“ upřesňoval svou pozici, snad aby ji z těch nevhodných úvah vysvobodil.

No to já taky, pomyslela si, ale nahlas řekla: „To je úkol na celý život, chlapče!“

„Já vím, nechci být na nikom závislý...“

„Máš na mysli tátu a jeho paní?“

„Paní! Teď s ním chrápe už čtvrtá roštkénka.“

Doktorka uvízla pohledem na nástěnných hodinách, kde ručičky neúprosně odkrajovaly čas. „Přiznám se, že s tímhle jsem nepočítala a ostatní asi také ne. Eliška o tvém odchodu už ví?“

„Zatím ne.“

„Budou to brát jako útěk od sebe sama a ty ses nautíkal v těch kritických letech až dost. Kolikrát jsme o tom spolu hovořili! Měl bys to skupině říct sám, bylo by to férovější.“

„Jasně, jde o mé spolubojovníky. Nemějte obavy.“

„Dobře, dobře...“

„Nenávidíte mě?“

„Je to tvé rozhodnutí.“

„Tak já teda večer ještě přijdu. A chcete spravít ten stůl?“

„Pokud to zvládneš,“ vzdychla a zvedla se, aby ho vyprovodila ke dveřím.

Asistentka Zajíčková jí podala hrníček s kávou, už byla studená.

„Hned to bude, ano? Za minutku,“ zacouvala do ordinace, lokla si kávy a zavolala bývalému manželovi.

„Jsem už v práci,“ odpověděl Viktor. Nějak šetří slovy, komisař, asi mají poradu, napadlo Kristinu. Nebo se ještě pořádně neprobral.

„Co máma?“

„Dobrý.“

„Já jen, že jsem ti zapomněla nastavit budíka. Trochu se dnes zdržím. Tak ahoj,“ rozloučila se s mužem a v hlavě jí naskočila otázka, jak přijme skupina Markovo rozhodnutí a s jakým poselstvím ho vyšle do života. Nejen pro ni to mohl být oříšek.

Ukázka z románu Neukončená terapie.

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU EVĚ ČERNOŠOVĚ

Narodila se 13. 7. 1982 v Pardubicích, dětství strávila v Popovicích. Vystudovala Gymnázium J. K. Tyla v Hradci Králové, potom český jazyk a dějepis na Univerzitě HK. Učí český jazyk, dějepis, seminář z dějepisu a tvůrčí psaní na Gymnáziu Boženy Němcové v Hradci Králové. Vede Obecní knihovnu v Popovicích, zpívá sborově i sólově. Jejím manželem je světově uznávaný grafik Jan Černoš, mají dceru Anežku. Žijí v Nechanicích.

V roce 2011 byla přijata do Střediska východočeských spisovatelů, od roku 2014 je jeho předsedkyní. Je prozaičkou i básnířkou.

Psaní jí lákalo již od dětství, měla také štěstí na skvělé pedagogy. Nejprve zasílali její texty do literárních soutěží, v nichž se umísťovaly na prvních místech, později se setkávala s učiteli, kteří byli sami spisovatelskými osobnostmi. Na gymnáziu to byla Lenka Chytilová, na univerzitě Jan Dvořák.

Ještě pod dívčím jménem (Eva Kulhánková) jí vyšla první kniha: *Nezdálo se mi nic, Andante cantabile*. Následovala novela *Věci, které se snadno zapomenou*, dále básnická sbírka *Tyhle moje řeky*, román *Vypravěčka*, básnická sbírka *Uprostřed noci zpěv* a soubor humoristických fejetonů a povídek *Jak jsem nenapsala knihu*.

Pravidelně publikuje také v literárních periodikách, sbornících a almanaších.

Vzpomínka

Ves ještě pamatuje
vůni jejích koláčů
sotva vytažených z pece
A chajdu mladé hrnčířky
s růžovou pleť
a jiskřivýma očima
I štiplavé obláčky
z dýmky starého ševce
který ty koláče z hliněné mísy
Ochutnal

Krajinou domova

Vrůstáš se do země,
vrůstáš se do skal,
do kůry stromů
se vetkl tvůj dech.
Tam někde v údolí
počátek zůstal,
popsaná krajina,
jež čeká na příběh.

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU PAVLÍNĚ VÁCLAVÍKOVÉ

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU JIŘÍMU HRABINCOVI

Doc. PhDr. Jiří Hrabinec, CSc., alias Docent H

Narodil se v Pardubicích, vystudoval Pedagogický institut a Fakultu tělesné výchovy a sportu UK v Praze. Než se oženil s Marcellou Marboe, bydlel v Přelouči, poté v Řečanech n/L. V mládí získal 1. výkonnostní třídu ve skoku o tyči, závodil za Dynamo Pardubice a na vojně za Duklu Liptovský Mikuláš, zabýval se kresbou, malbou, grafikou a sochařením, psal verše i povídky. Učil na základních školách v Rohovládově Bělé a v Řečanech, pak 4 roky na Gymnáziu v Přelouči, od roku 1973 přednášel na Fakultě tělesné výchovy a sportu UK, kde získal titul PhDr., později i CSc., byl tajemníkem i řešitelem Státního plánu základního výzkumu, místopředsedou vědecké rady ÚV Svazarmu, členem redakční rady časopisu Tělesná výchova mládeže, absolvoval stáž na Akademii pedagogických věd v Moskvě a v r. 1985 byl jmenován na Masarykově Univerzitě v Brně docentem. Od roku 1981 působil na pedagogické fakultě UK v Praze, kde byl šestnáct let vedoucím katedry tělesné výchovy a čtyři roky proděkanem pro studium. Specializoval se na teorii tělesné kultury, metodologii vědecké práce a pedagogické aplikace systémového přístupu. Publikoval odborné články, skripta a vysokoškolské učebnice, naposled obsáhlou monografii Tělesná výchova na 2. stupni základních škol. Po 55 letech učitelování (z toho 45 let na UK), byla jeho práce oceněna zlatou medailí Univerzity Karlovy „Za významný přínos k rozvoji Pedagogické fakulty UK a posilování jejího dobrého jména. S Marcellou kromě řady jejích románů vychovali i dvě zdárné děti, dceru Helgu a syna Jiřího.

Docent H. je členem Východočeského střediska spisovatelů, v jehož rámci v průběhu let redigoval a vydal 11 různých tematicky zaměřených sborníků

východočeských autorů, včetně své vlastní autorské účasti (verše, próza, ilustrace), časopisecky publikoval verše a povídky. Česká televize natočila jeho televizní film Řetězová reakce, napsal scénář k televizním inscenacím Prvovýstup a Naděje a také k filmu Ostrov pro Magdalénu (podle románu M. Marboe Stříbrná planeta). Za celoživotní tvůrčí a řemeslnou práci na chalupách v Podkrkonoší, kde restauroval dvě historické roubenky a jednu obrovskou skorozříceninu, i za nápaditou rekonstrukci rodinné usedlosti v Řečanech mu byl rodinou udělen čestný titul Hravý architekt. Marcella ho sice pomlouvá v dvou dílech románu Utrpení docenta H. aneb Jak (ne)zvládnout manželku a jiná zvířata (a vyhrožuje mu ještě dalšími díly), ale on je nad věcí. Nyní už delší dobu žije v relativním klidu na rodinné usedlosti v Řečanech nad Labem, kterou se i přes nedávný požár obsáhlého skladu strojů, náradí, materiálu a hlavně vzpomínkových artefaktů, který poněkud otrásl jeho životními jistotami, nadále pokouší zvelebovat.

Z rovnováhy ho ale ještě více vyvádějí neuvěřitelné kotrmelce ve fungování současného našeho světa, jako je covidová anabáze, skutečná válka, které bylo možno předejít, akční neschopnost podivné vlády řešit naléhavé problémy svých občanů, stupidně pojatá politická korektnost petrifikující jednostranné a často zcestné názory na každodenní dění, zamezující svobodnou diskusi a hledání optimálního řešení všeho, co život přináší, atd., atp. Ve svých pokročilých letech se docent H. přesto pořád snaží být optimistou a doufá, že by se (i když fakta tomu nenasvědčují), ještě mohl dožít aspoň krátkého údobí, kdy bude svět v makrostruktuře i mikrostruktuře fungovat rozumněji než konkrétně v této době. Kéž by!...

Žasnutí...

30. duben. Noc, která patří všem čarodějnicím a čarodějům, všem strašidlům, děsům, běsům, valkýrám, divoženkám a rusalkám. Noc boje dobra se zlem, smrti se životem. V této noci mají temné síly možnost realizovat ta nejsilnější kouzla. Keltové věřili, že této noci je lidem umožněno propojit se s magickou silou přírody. S nadvládou germánů přistoupil k tradici nový prvek, noční rej zlých sil na vrchu Brocken v Harzu. Později byl tento původně keltský svátek Beltine přizpůsoben potřebám církevním a zasvěcen svaté Valpurgii, bojovníci s temnými silami pohanství. Ještě později byl překryt křesťanskou symbolikou důsledněji a označen za svátek apoštolů Filipa a Jakuba. Za Filipojakubské noci se tedy ohně zapalují proto, aby zahnyly zlé čarodějnice, slétající se na sabaty. Společnost socialistická pojmenovala „pálení čarodějnic“ pálením ohňů mírových. Vždycky ovšem jde o boj dobra se zlem, o noc, ve které smrtky defintivně předávají svoji vládu životu – tedy jaru...

Generálka na tento velký boj bytostí zlých s těmi dobrými se u nás odehrála o pár dní dřív, tedy 26. dubna v ulici Do Kouta na Vančurově statku.

Tady jsem se narodila za únorové povodně já, vodnářka, v roce 1946, v posteli prababičky Anny Vančurové... V Koutě, kde stály do tvaru podkovy uspořádané nejstarší statky – Kalouskům, Vančurům, Fořtikům, Naňkům a Smolíkům – aby tak bezpečně obkružovaly útulnou náves plnou hus. Tady jsem žila se sestrou Janou, bratrem Alešem a rodiči – Janem a Libuší Marboeovými, venkovskými pedagogy a dlouhá léta i kronikáři obce. „Grunt“ jsme opustili teprve, když nás vyhnala kolektivizace, a po letech, v období restitucí, jsme se vrátili.

Ve Vančurovském statku jsme potom s manželem Jiřím Hrabincem vychovali děti Helgu a Jiřího, tady jsem psala své knihy. Příběh dvoudílného humorného románu Utrpení Docenta H., aneb Jak (ne)zvládnout manželku a jiná zvířata, (odměněného cenou Miroslava Švandrlíka), se ve statku „Na hnězdě“ dokonce odehrává. Ve Vančurovském statku jsme také pod obloukem starého návratí vítávali naše přátele.

Jenže to jsme tenkrát ještě byli mladí s vlasy ve větru, rozepnutou košilí, botami v ruce a prázdniny pro nás tehdy trvaly dva roky... Dneska nám dva prožité roky připadají jako čtrnáct dní a žijeme už téměř jen naší druhou přítomností, tedy vzpomínkami. Mlha nad loukami kolem Labe již stojí i nad krajinou našich životů. Naše "nalézání se" má už jen hrubé obrysy, vyzouváme se z planých frází, opravdová slova prchají pomstychtivým časem. Sice v nás stále ještě doutná cosi zneklidňujícího, tvůrčího – a my se tomu "cosi", které nás následuje jako věrný pes, ze svých životů, po kterých již uklízíme, zpovídáme.

Ano, začali jsme „uklízet po životě“. Děsili jsme se, že to do chvíle, kdy si „kmoťrčka“ došlápne i na nás nedokážeme zvládnout – a hle! Osud náš problém vyřešil v zastoupení...

Když jsme se časně ráno 26. dubna probudili nezvyklým lomozem, spatřili jsme obraz pekla podle Hieronyma Bosche, tedy obraz totálního zmaru. Plameny, šlehající vysoko nad koruny stromů, naši stodolu proměněnou v ohnivou pec, do jejíhož chřtánu chrlí vodu stříkačky šesti hasičských sborů. Snopy jisker letí tmou, hroučící se krovy stodoly rachotí, stříkačky syčí, žárem se rozpadající a odletující bobrovky chumelí k zemi s květy umírajících jableň.

Nevěřicně konsternovaní stojíme na terase obytného stavení: Máme tomu věřit?

Tomu se nedá věřit, jakkoli se to odehrává přímo před našima očima. Máme už za sebou povodně i vykradení – ale tohle? Lidé vždycky zděšeně říkají: Umím si to představit. Ale ani ten největší obdivovatel sci-fi, který to na vlastní kůži neprožil, si něco takového představit nedovede, i kdyby byl kdovíjak empatický.

Říká se, že je lepší vyhořet, než se stěhovat. Je to velká nadsázka! – Kdysi jsme se také stěhovali, ale vyhořeli jsme teď. A je to zážitek, sice možná zkušenostně přínosný, ale opravdu nezáviděníhodný.

Stodolu jsme užívali prakticky ke všemu a dělili ji do specializovaných „sektorů“: Na garáž, kde bylo auto, vozík a spousta příslušenství, na domácí dílnu s dílenskými stroji, na sektor, kde bylo náradí a potřeby pro zahradu včetně sekaček, plotostřihů, postřikovačů, motorových pil, atd. atd., na sklad palivového dříví, stavebního dříví a jiných stavebních materiálů, na sektor pro rekreaci, kde čekal na léto zahradní nábytek, slunečníky, lehátka, dětské hračky, na sektor sportovní, tam jsme odkládali kola, lyže, sáňky, brusle, windsurf atd. Ovšem pro nás nejdůležitější byl depozitář se starožitnostmi, sbírkami, obrazy, knihami, gramofonovými deskami a rukopisy, tedy věcmi, které se nám líbily, či měly vzpomínkovou hodnotu, a které žádným opětovným nákupem nahradit nelze. Tohle všecko – nepojištěné – lehlo popelem.

Ovšem přežili jsme, obytná stavení zůstala zachována, tedy máme kde spát a kde se najíst, kde žít.

Slyšela jsem, jak si lidé v obchodě povídají o tom, že vyhořel Vančurovský statek – a „já vám, paní Kalousková, vůbec nechápu, jak to ty Hrabincovi můžou unést... Ale řeknu vám, lepší je voda než oheň. Voda jednomu vezme – a druhému dá. Zato oheň vezme všecko všem...“

Přes krušnou zkušenost se musím ohně zastat. On totiž také mnoho dá... V první řadě uvědomění si, že nic, co lze zaplatit penězi, není drahé... A takové vědomí je jako vložit si tužku mezi zuby a násilím se usmát. Je totiž vědecky dokázáno, že úsměv vyplavuje endorfiny, tedy hormony štěstí. A když vás opravdu zaplaví, donutí vás brzy usmát se už bez násilí jen tak, sami od sebe. – A ten úsměv mnohdy dokáže zahnat hrůzu i ze situace, ve které se nacházíte nejen vy, ale třeba i celá společnost. Prostě si znovu uvědomíte, že je nejen dnes, ale i zítra, že slunci nemůže nikdo zakázat, aby vyšlo, květinám, aby kvetly, včelám, aby bzučely... A náhle máte pocit, že je na světě přece jen fajn, protože vedle věcí hrozných jsou i ty krásné. Člověk vlastně musí jenom dávat pozor, aby ho nepřejel autobus, jak to mým dětem říkala moje maminka. A najednou je přímo boží být ozáren vlastním štěstím z toho, že ten autobus vás ještě nepřejel. Tím úžasným štěstím, které často vyzaruje z bláznů a všech těch moudrých, na zkřížených nohou si hovících Buddha.

Neštěstí a humor k sobě totiž patří jako vroucí a ledová voda skotských stříků, které vás mají vrátit do reality. Tíha neštěstí a lehkost humoru spolu diskutují o všem, co v daném období atakovalo mozek, neboť diskuse je podstatou i jakési vnitřní demokracie. Ve vlastním mozku nejsou totiž žádné informace zakázané, žádné servery zrušené. Proti sobě se točící ozubená kolečka konfrontace produkují myšlení, tedy přesně to, co člověk v každé děsivé situaci nejvíc potřebuje.

Konfrontace. Diskuse. Emoce. Rozum! – Najdou odpověď, ale vzápětí mohou objevit i odpověď jinou – a obě mohou být z určitého úhlu pohledu správné. Ano, tohle je meritum věci. Rozum. Úhel pohledu. Z jistého úhlu pohledu je

tedy na místě nalézt cosi dobrého i v neštěstí, aby bylo možné ztrátu lehčeji unést.

Když si v mysli promítám filmovou smyčku požáru, který jsme právě prožili, napadají mě nejrůznější asociace jako třeba – válka na Ukrajině, spálené vesnice, zničená krajina, mrtví... Když válka začala, žasla jsem a nemohla uvěřit, že tenhle obraz nenávisti, hrůzy a hlavně neuvěřitelného nerozumu – to dokážeme způsobit my, lidé?

A teď po „křtu ohněm“ žasnu znovu a děkuji. Vám, kteří jste nám nabídli pomoc! Třebaže jsme finanční sbírku jako solidární pomoc Střediska odmítli, někteří z vás jste nás přesto podpořili i takto a donutili nás žasnout znovu – tentokrát v kladném slova smyslu. Přiměli jste nás uvědomit si, že i tohle, ta empatie a ochota pomoci v nouzi jeden druhému, že i to jsme my, lidé...

A právě tento druh „pozitivního žasnutí“ je to nejhezčí, co jste nám vy, naši přátelé ze Střediska, mohli dát. Na to myslíme mnohem víc, než na to, o co jsme přišli. A právě za to chceme vám všem upřímně poděkovat nejvíc.

Marcella Marboe a Jiří Hrabinec (alias „docent H“).

LITERÁRNÍ ČÁST

František Uher

KONCEM JARA, ZAČÁTKEM PODZIMU

Podzim se nenápadně a neslyšně blížil jako zvěd na válečné stezce, ale co naplat, léto již dozrávalo. Nešlo ještě o babí léto, ale dny se již krátily a temná rána se podílela na tom, že kdo mohl, trochu si přispal. Hned ráno sluníčko jásalo jako trubač, ohlašující slavnostní fanfárou událost, zasluhující mimořádnou pozornost. Byla sobota, na náměstí se konaly farmářské trhy. Na okraji města stála autobusová zastávka. V parčíku za ní stála nová poschodová budova, prosklená, průčelím obrácená k jihu. Na zastávce postávalo několik starých žen. Člověku s fantazií mohly připadat jako houfek oveček, o které již nikdo nemá zájem.

Náměstí překypovalo ruchem. Hlava na hlavě. Seniorky se držely pohromadě, tu a tam si některá koupila drobnost, většina z nich si víc dovolit nemohla, ceny téměř všeho zboží byly přemrštěné, kvalita víc než problematická. Maso pro zabíjačkové výrobky a domácí uzené koupil prodejce na jatkách.

K seniorkám se přitočila baculatá padesátka, takový mateřský typ, jen tak bokem prohodila, že je z charity a jako pečovatelka objíždí domácnosti seniorů. Tu poradila, tam pomohla. Jednu chvíli se někam ztratila, prohodila, že si potřebuje odskočit, sotva prošly dvě městské strážnice, zase se vynořila. Její manévr neunikl pozornosti, snad na důkaz, že se nic neděje nepozorovaně. Když seniorky zamířily k autobusu, vřele se s nimi loučila.

Padlo pozvání: „Přijďte nás někdy navštívit.“

„Přijdu, děvčata. To víte, že přijdu!“

Krátce před jedenáctou zazvonil na policejní stanici telefon.

„Jandík.“

„Buďte zdrav,“ reagovala nadporučík Slámová. Donedávna kolegové, vřdycy kolegové, ale subordinaci zachovávala.

„Byl jsem na farmářských trzích. Lidu jako na manifestaci. Prodejci si mastili kapsy. Možná nejen prodejci,“ pravil expolicista Jandík. „Motala se tam Karlička Vršecká. Pamatujete? Musí jí už být nejméně sedmdesát, ale na důchodkyni nevypadá. Měla se ke starým ženským. Když se tam ukázaly holky od městské, byla fuč. Tak nějak si představuji, že pohádkový čert odnesl pohádkovou Káču.“

„Že by se Vršecká vrátila k řemeslu? Pokud vím, starala se dceři o děti.“

„Na klasickou kapsařinu už nemá, ale sáhnout neopatrné ženské do tašky, to asi stále zvládne,“ usoudil Jandík. „Napadlo mě zavolat, kdyby se ozvala nějaká postižená.“ „I když,“ poznamenala nadporučík Slámová, „Vršecké nic nedokážeme. Pokud ji nechytíme s rukou v cizí kapse...“

„Mohly byste ji dostat podle otisků prstů na bankovkách,“ naznačil Jandík řešení. „Ty letité dámy určitě každou stovku obrátí několikrát v prstech, než ji pustí do světa. Já vím, mohla již kradené bankovky rozpustit u stánků nebo v obchodech. Případně v hospodě. Když v mládí udělala ránu, chodila se rozšoupnout do nejlepší restaurace. Měla neuvěřitelný apetit, dopřála si tři chody. Nedalo mi to, nezavolat.“

„Dobře jste učinil,“ pravila nadporučík Slámová. „Naposled jsme měli série kapesních krádeží na trzích někdy v dubnu. Tehdy to byla organizovaná skupina cizinek. Ulovili je o týden později v Brně.“

Při zmínce o jídle si uvědomila, že má hlad, sáhla po sušenkách, ale neotevřela je, musela sáhnout po sluchátku. Z domova seniorů sděloval rozhořčený ženský hlas, že čtyři ženy byly okradeny na farmářských trzích. Celková škoda nebyla horentní, ale hodnota peněz je relativní. Pro někoho je stovka drobný peníz, pro jiného stále znamená terno. Výše škody je vedlejší, smutnou skutečností je, že ke krádeži vůbec došlo.

Během několika minut začala policejní akce.

Nenápadná pozornost, pokud to šlo, byla věnována odpadkovým košům v okolí náměstí, ale žádná peněženka nebyla nalezena. Byt Karly Vršecké stal nedobytnou pevností, nikdo nebyl doma. Návštěva uniformovaných policistů vzbudila pozornost v restauracích, hospodách, bistrech, barech a všelijá-

kých zapadácích. Byla sobota, dalo se to zvládnout, některé pohostinské podniky měly zavřeno. Někteří lidé z personálu restaurací ji od vidění znali, ale dávno tomu, kdy ji viděli naposled! A to ještě spíš na ulici, s kupou havrlantů, vyjádřila se jedna servírka. Potvrdilo se přísloví, že kdo hledá, najde. Byť třeba něco jiného. Tak došlo k zadržení celostátně hledaných manželů, kteří se specializovali na okrádání seniorů.

Karlu Vršeckou zastihla hlídka na dětském hřišti, dohlížela na tři vnučata.

„Pusťte ji,“ přikázala Slámová, když vyslechla tu dobrou zprávu. „Omluvte se jí a odvezte ji domů.“

„Poslyš, to přece...“ začal policista zaskočeně. „Nechceš mi vysvětlit...“

„Chci,“ řekla nadporučík Slámová. „Až se vrátíš.“

Přerušila spojení a zahleděla se na ženu, která se dostavila do policejní služby z vlastní iniciativy a s překvapivým vysvětlením. Ředitelka domova seniorů.

„Začalo to na jaře,“ sdělila na úvod, překypovala energií, rozhodností a suverenitou. „Drobné krádeže. Většina věcí se zase našla, jenže jinde, než kde měly být. Sledovaly jsme ženy, přijaté v poslední době. Přes léto nastal klid, ale začátkem podzimu se situace vrátila do starých kolejí. Nakonec jsem našla stopu ve zdravotních záznamech. Jedna z babiček, kdybyste ji viděla... Uzlíček ctnosti! Jakoby vypadla z pohádkové knížky, ve které všechny babičky bývají dobračky. Kež by tomu tak bylo! Představte si, ta ženská se kdysi dávno léčila z kleptomanie! Vzala jsem si ji stranou, měla jsem pocit, že už jí spousta běžných věcí uniká. V slzách všechno přiznala a s bezelstným úsměvem se označila za odbojáčku, protože i ke třetímu odboji se hrdě hlásili lidé, kteří také jen kradli. Když mi dneska kolegyně zavolala, že se na farmářských trzích ztratilo několik peněženek, rozjela jsem se do domova. Mrzelo mě, že ukvapeně informovala policii. Ta pohádková babička měla ukradené peněženky v kabelce, a když je kladla na stůl, tvářila se jako boží umučení! Až mně jí málem bylo líto.“

Nadporučík Slámová se zahleděla na obraz, který ráno odevzdal poctivý nálezce, zabalený ve folii ležel na lavičce v autobusové zastávce. Malíře, jehož signatura se nedala přechít, okouzila mořská zátoka. Namalované moře bylo fintivé, každá vlna měla svůj hřeben. Uvažovala o tom, koho okouzлил obraz tak dalece, že ho zapomněl na zastávce. Rozhodně nehodlala mluvit o bývalém kolegovi, který upozornil za Karlu Vršeckou a její přítomnost na farmářských trzích.

„Co s tím uděláme?“ otázala se energická paní ředitelka. „Ta chuděra za svoje jednání snad opravdu nemůže. Dohlédneme na ni. Po dnešku to bude snazší.“

„Jak reagovaly poškozeneé?“

„Ještě nic nevědí a byla bych ráda, kdyby se na tom nic nezměnilo,“ pravila ředitelka. „Vrátím jim peněženky s vysvětlením, že policie pachatele zadržela. Půjde to tak, že oznámení bylo odvoláno, protože se peněženky našly?“

Nadporučík Slámová měla o čem přemýšlet. Když se vrátil policista, který objevil a odvezl domů Karlu Vršeckou, zasvětila jej do průběhu události a skončila otázkou, která ji samotnou zaskočila.

„Krade kleptomanka i doma?“

Alena Kordíková **ČAS**

vášní hoří keře šípkové
začínám první sloku
rok stárne má boty mílové
a zima jiskru v oku

černá se ptačí zob

bílé je torzo svíce
spaluje vlastní knot
na nebi létavice

dech větru po kraji
hřívu rybníkům čeří
holoubci vzlétají
z kostelních věží
a čas ubíhá a běží

ODCHOD BÁSNÍKA

sláb rozdal vše co měl
v básních se odmlčel
hráč vítr jeho slova poztrácí
když láska slane krvácí
a v echu srdce zaniká
hlas nadaného básníka
důvěrně věrný světobolu
plavec v hladinkách alkoholu
na cestách strmých žil
cíl už se přiblížil
kdy tváří v tvář životu
opustí sestru samotu
a řekne jí dnes mohu
volný odejít k Bohu

Václav Franc **SVATEBNÍ NOC**

Adam pozoroval hvězdy. Bootes. Canes Venatici. Centaurus. Virgo. Blikotavé korálky rozeté po noční obloze. V plejádě neonových atrap marně hledal Gemini. Blíženci. Objevují se v lednu. Za jasných mrazivých nocí, kdy on a ona dole se hřejí prostým lidským citem.

– I ŘEKL HOSPODIN BŮH: NENÍ DOBRÉ, ABY ČLOVĚK BYL SÁM. UČINÍM MU POMOC JEMU ROVNOU. –

Adam, mladý zdravý muž, toužil po spřízněné duši. Rád by vyměnil hvězdnou oblohu, doposud věrnou přítelkyni, za objev souhvězdí dvou rozesmátých očí, za dívčí nevinnost, za naději všedních rán, hřejivých svátečních večerů. Chtěl najít v mechu ctnosti dívčích půvabů, přimknout se a dýchat v jednom nadzvedajícím se rytmu, překlenout apnoickou pauzu nezdaru a věřit, že zítra, už zítra navždycky zapomenou na strádání, až společně obejmou štěstí.

První večer v životě svíral dlaň manželky. Evy. V časech poznávání se bloudili pod deštníkem oblohy. Snili, věřili, doufali. Dnešním obřadem dostal vysněný obraz pevný rám. Upoutala jej napoprvé v řadě žen, krásnější madon z chrámových obrazů, neboť úsměv nebyl mrtvým vzdechem Mony Lisy, ale naplněním představ o rozvíjejícím se poupěti ženoucím se do květu, nabízejícím se k utržení.

Zapomněl na zpěv, na hudbu. Pohled na živý portrét dokonalosti bral soustředění. Nedovoloval odtrhnout oči od hvězdičky zářící nejjasnějším svitem na prostřené obloze, vzplanuté pochodni nadějí.

Dotek dlaní spojoval před Bohem. Manželka. Jeho manželka. Žena. Hrál se tím slovem. Doteky bochníčků Eviny tváře. Jako by se bál, že ještě není jeho. Snažil se být obzvlášť něžný, jediné gesto odežene plaché zvíře důvěřivě hledající pramen živé vody v dlaních.

Chtěl říct: „Lásko!“ Mlčel. Neřekl by žádné tajemství a potom opravdová láska není jen sentimentální, romantická, ale je též tvrdá a odvážná. Mlčeli. Mlčením k sobě mluvili. Skončila zkouška nanečisto, zasnoubení vplulo do cílové pásky.

„Budou nás hledat,“ řekla a Adam měl pocit, jako by se ztrácela před očima. Nezvykl si na realitu pravidel dnešní noci, v které se z dvojice mladých lidí stanou dokonalí manželé. V dálce dohasínala hudba. Příbuzní se vytratili s dlouhým stiskem ruky a oštěpanými frázemi přání šťastného startu do života. Adam a Eva se vydali za světýlkem, jako v pohádce. Až narazili na opuštěnou chaloupku. Nebyla z perníku, ale připadala jim stejně krásná, protože Adam byl s Evou a Eva s Adamem. Od dnešního dne, každé místo, kde budou spolu, bude tím nejkrásnějším koutem na planetě.

– PROTO OPUSTÍ MUŽ SVÉHO OTCE I MATKU... –

Adam zapomněl na rodiče. Sestavili otázky pro maturitní otázky lásky, otázky opakovaně prověřené životem. Jak jen se mohli ptát. Adam nepoznal větší štěstí než Eviny oči, ústa, třesoucí se ruce s příchodem milované bytosti. Cítil, jak předává partnerce novou sílu, energii, která dokáže vzepnout vyčerpaného k nejmělejšímu výkonu, chromého k běhu a člověka k letu. Přijímal Evu takovou, jaká skutečně je, a ona splácela stejnou mincí.

Eva se schoulila k Adamovi pod křídlo. S vonícími vlasy položila hlavu na hrud'. Předla jako kotě v pelíšku. Bezstarostně.

„Adame,“ šeptala.

Rodiče uplavali. Poprvé doma řekl o Evě. Očekával gejzír radosti, nadšení, ale mateřská láska se od milenecké liší. Mateřská láska není slepá: „Adame, odolá vaše láska všem nástrahám? Nežeň se, pokud jsi neprožil s partnerem jak léto, tak zimu!“

„Adámku,“ lísal se. Sondující doteky připravovaly živnou půdu pro odha-
lení posledního tajemství, doposud ukryvaného.

„Evičko,“ šeptal. Jako by se bál, že jsou sledováni. Ano, Eva je dívka, žena,
kterou si vyvolil za matku svých dětí, rovnocenný partner, ani přívažek, ani
služebná. Pevná záruka, že potomci budou vyrůstat v křesťanské lásce k bliž-
nímu, v úctě a pochopení.

– ŽENA VIDĚLA, ŽE JE TO STROM S PLODY DOBRÝMI K JÍDLU,
LÁKAVÝ PRO OČI, STROM SLIBUJÍCÍ VŠEVĚDOUCNOST. VZALA TEDY
Z JEHO PLODŮ A JEDLA. DALA TAKÉ SVĚMU MUŽI, KTERÝ BYL S NÍ,
A ON TÉŽ JEDL. –

Opuštění v celém vesmíru, hledali se doteky a slovy. Nacházeli navzájem svá
těla, poprvé uzavírali trojúhelník jistoty, vyrůstající z pevného základu lásky.
Společným pečováním oroubovali lásku odpovědností a věrností, až vyrostl
svatební den, korunovaný nocí. Sklízeli sladké plody, stali se jedním tělem.

– ...A PŘILNE KE SVÉ MANŽELCE A Z OBOU SE STANE JEDNO TĚLO. –

Adam, snad zklamán kratičkou chvilkou rozkoše, napoprvé pouhým
odvarem chlapeckých snů, se odtáhl. Nebo vše zavinila Evina slabá chvilka
kdysi před lety. Už docela na začátku cítila potřebu svěřit svůj hřích Adamovi.
Bála se, že se vypaří a ona bude bloudit bez cíle s nadějí pohasínající s každým
novým setkáním.

„Adame, já ti musím něco říct,“ nacházela opožděnou odvahu. Přitulila se,
ale Adam city neopětoval, jako by ztratil zájem o dobytou tvrz. Eva chtěla
odhodit tíživé břímě. Chodila „s ním“, po letech chtěla zapomenout jméno.
Nebyl věřící, ale od víry ji neodvracel. Naléhal, hořel nedočkavostí: „Nemáš mě
doopravdy ráda?!“

„Mám!“ chtělo se jí křičet.

„Dokaž to!“

Sex jako zkouška lásky, důkaz o opravdovosti vztahu? Podlehl. Necítila
štěstí, jen tupou ohlušující bolest, mdlo v ústech a pocit, že vztah končí, neboť
ten, kdo trhá jabloňové květy, nikdy nebude sklízet úrodu.

Adam mlčel. Cítil se podveden, zrazen. Věřil v posvátnost noci, kdy žena
odevzdá muži důkaz nevinnosti.

„Adame!“

Jeho žena nebyla o svatební noci panna. Selhala, zradila. Nezradí v životě,
když...

„Adame,“ cítila Adamovy myšlenky. „Tenkrát to bylo něco jiného! Panenství,
Adame, to je...“ těžko hledala slova, „to není něco, co dívka ztrácí, ale co... co
dává. A já, já jsem...“, „slzy se hnaly do očí. Pocit dávného studeného objetí

mrazil, zoufalá soulož jedinců, kdy vnímala všechno jiné než tělo muže, dobyvatele. Ale dnes, vstupoval k ní ne cizí bezcitný člověk, ale něha, nezkoušenost a láska.

„Adame!“ vyhlížela slova naděje, že přece...

– DOVEDEME SE POHÁDAT, USMÍŘIT, NAVZÁJEM SI ODPUSTIT A USTOUPIT? PŘIJÍMÁME PARTNERA TAKOVÉHO, JAKÝ SKUTEČNĚ JE? –

Adam překonal bacil zklamání. Myslel, že všechno mají za sebou. Poznával hloubku omylu. Jsou na začátku. Pohlédl Evě do očí. Četl slzy, smutek, strach. Na čele se rýsovaly křivky vrásek. Eva litovala a to byla nejlepší záruka, že už navždy budou patřit pouze sobě navzájem.

Začervenal se. Je sobec. Žena není majetek, který lze koupit na jarmarku.

„Evičko, vrásky ti nesluší,“ Adam spatřil přivracenou tvář Eviny radosti, plynoucí ze slov odpuštění. Pocítili vzájemné štěstí, vlévající do těl novou sílu, novou dávku energie. Toužili po sobě, jako vyprahlí cestovatelé po kapce vody. Nacházeli se v sobě, sondovali hlubiny těl a duší, rozpouštěli se v horizontu, povznášeli se nad krajinou, pluli po čisté řece důvěry, lásky, tolerance a odpuštění.

– PROTO OPUSTÍ MUŽ SVÉHO OTCE A MATKU A PŘILNE KE SVÉ ŽENĚ A STANOU SE JEDNÍM TĚLEM. –

Milan Dušek

Úryvek z připravovaného románu Mrtvá z Divoké Orlice

Barbora Faltýsová se toho podvečera důkladně vysprchovala a jen v bílé noční košili, pod níž už nic neměla, přeběhla do ložnice, kde vklouzla pod příkrývkou. Chvilí si četla v rozečtené detektivce od Františka Uhra, což byl její oblíbený autor už delší dobu, ale tentokrát nad knihou dlouho nevydržela, nepodařilo se jí vytlačit z hlavy myšlenky, kterými se zabývala už v koupelně pod sprchou. Odložila knihu na noční stolek při posteli, klesla týlem hlavy na polštář a zavřela oči.

Hlavou se jí opakovaně táhly myšlenky, jež se vyrojily poté, co stála nahá pod proudem teplé vody a konečně si uvědomila, že má ruce i nohy pohyblivé jako před tím trháním jablek a až na několik nevelkých odřenin, po kterých nebude za několik dní ani památka, se cítí fit jako dřív.

Když Marcelovi děkovala za záchranu, myslela to doopravdy. Ještě v ní sice přetrvávalo trochu z toho šoku, ale jedno věděla určitě, že mu možná vděčí za život. Marcel se objevil ve chvíli, kdy šlo do tuhého a pomohl jí zvládnout paniku, která se jí v té výšce zmocnila, když žebřík dal najevo svoji vratkost a zásluhou toho hmátla do prázdna. Nepochybovala, že postoj, který vůči

mladíkovi zaujala v tom čase, kdy se rozhodovalo o jeho osudu, byl správný, prokázal, že se dovede oprostít od dřívějších problémů...

Jenomže najednou si začala vybavovat z toho svého pádu věci, v předchozím chvatu nepodstatné, teď s odstupem, na pováženou. Marcelovy doteky na nepatříčných místech. Nejdříve se v duchu okřikla. Jak jinak to měl udělat, když jsem mu padala na hlavu? I tak ty pochybnosti nezmizely. Doteky na intimních místech, přestože se jí ho podařilo přesvědčit, že patří do jejich rodiny. Po pravdě řečeno, snažila se s nimi sblížit...

Že by šlo o jeho reakci na tuhle její snahu ve vsí počestnosti?

Kdoví, co tím sledoval? Tváří se jako andělíček strážníček, ale když tě pak tiskl k sobě. Nesporně jsi vnímala jeho silné vzrušení. Tohle přece popřít nemůžeš!

Netrvalo dlouho a z těch vzájemně si odporujících myšlenek ji vyrušilo zaklepání na dveře. Dosud v ní doznívala ta pře sama se sebou, v níž se nakonec rozhodla, že se tím nemá význam zabývat. Tak si sáhl, pubertákovy se občas zblázní hormony. Prostě je třeba je včas zastavit...

Faltýsova si nebyla jistá, že by ho po tom všem měla vyzvat ke vstupu.

Třeba si pomyslí, že už usnula a odejde.

Jenomže klepání se opakovalo.

„To jsi ty, Marceli?“ vyhrkla chvatně, jako by byla najednou více zvědavá, s čím za ní přichází.

„Ano já,“ ozvalo se přes dveře.

„Už ležím. Otevři si, ať nemusím vstávat.“ Když vstoupil, přidala: „Něco potřebuješ?“

„Teto, já... Chtěl bych se ti s něčím svěřit, ale nevím, jak to přijmeš,“ zadrmlol, skoro mu nerozuměla.

„Nepočkalo by to do rána, Marceli?“ zívla.

Jeho mlčení posoudila jako ne.

„A přijdeš sem jenom v trenýrkách,“ vyčetla mu, aniž by věděla, proč si všimla toho minima, co na sobě má. A ke všemu se přistihla, že nedokáže odtrhnout oči od jeho urostlé postavy.

„Tak moc ti vadí, že nemám kalhoty? Vypral jsem si je, byly samá šmouha od trávy,“ vysoukal ze sebe a ona se zastyděla. Co to se mnou je? Usedla, jednou rukou si zatáhla rozevřený výstřih noční košile, druhou pleskla dlaní na pelest při kraji postele.

„Hačni a povídej,“ svolila a raději se podívala jinam.

Když dosedl, zvedla ruku a sklouzla mu po vlasech. „Máš je rozčepýřené jako vrabčí hnízdo.“ Zasmála se, aby uvolnila atmosféru napjatosti.

„Osprchoval jsem se a pak spěchal k tobě.“ Popadl její ruku a nápadně rozdýchávanými ústy se pootevřenými rty otřel o její dlaň. Že by šlo o omluvu za to vyrušení?

Až takové důvěrnosti by mu asi neměla dovolit! Když mlčel, stáhla ruku k tělu.

„Tak už spusť,“ vyzvala ho dost nervózně.

„Mám tě rád. Rozhodně víc, než si myslíš. Měla bys vědět, že nejlíp mně je, když jsem ti nablízku.“

„Taky jsem ráda, když se držíš doma. Poslechni, ty se celý třeseš. Asi jsme měli přitopit, když zalezlo slunce a začalo studeně foukat.“

„Není to zimou.“

„Nedělej ze sebe hrdinu. Už jsi mi dokázal, že se umíš obětovat pro jiného a nehleďš na to, jestli to bude mít následky pro tebe. Víš co? Lehni si vedle mne, přetáhnu přes nás deku.“

Klesla hlavou na polštář, semkla prsty okraj příkrývky. Současně přemýšlela, co se mu asi honí hlavou?

„Máš nějaký problém, se kterým si nevíš rady?“

„Asi jo,“ zamumlal a přejel si rukou po tváři, jako by měl v úmyslu smazat počínající rumělec. V tu chvíli si všimla, kam se dívá. Jako by náhle prozřela. Ne že by se to stalo poprvé, kdy ho přistihla, ale dosud to nebrala vážně.

Když ležel vedle ní, chvatně přes něho přehodila příkrývku, ale bedlivě dávala pozor, aby se ho nedotkla.

„Báječně voníš,“ hlesl a po chvílce přidal: „Vadilo by ti, kdybych se k tobě trochu přitiskl?“ zajíkl se.

„Přestaň s těma hloupostma!“ okřikla ho přiškrceně, ale po pravdě se jí ta jeho prosba dobře poslouchala. Něco takového už od manžela neslyšela hodně dlouho. Kde se to v Marcelovi bere?

„Můžu ti dát pusu?“ vymáčkl ze sebe, a zatímco váhala, jak zareagovat, Marcel vzal její mlčení jako souhlas. Posunul se výš, objal ji jednou rukou kolem krku a pootevřená ústa přitiskl na její rty. Tu pusu, která byla téměř polibkem, by skousla, ale dost jí vyděsila druhá Marcelova ruka, prsty už měly blízko k jejím prsům.

Něco tak odvážného od něho přece jen neočekávala. Zadívala se mu do tváře a s napětím čekala, co ještě uslyší.

Nerozhodně mlčel.

„Co na mě zkoušíš, Marceli? Mělo mě napadnout, že... Přeskočilo ti? Jsem tvoje teta a ty se ke mně chováš, jako bych byla tvoje...“ raději zmlkla. Lekla se toho, co mělo opustit její ústa.

„Žádnou holku nemám, ani po žádné netoužím, protože... Za ten čas, co jsem tady, mně už došlo, že si se strejdou moc lásky neužiješ.“

„Mlč! Ještě ke všemu jsi drzý,“ rozkřikla se nazlobeně, i když to, co vyslovil, byla pravda. Ale neměla v úmyslu ji přiznat. Než učinila, co měla v úmyslu – okamžitě ho stroze vykázat z ložnice – znovu měl ruce kolem jejího krku a hrudí se přimkl téměř k nadržům. Vlastně ho od nich dělila pouze hebká noční košile. Zhluboka nadechla. Co provedl, přivedlo ještě větší zmatek v její hlavě. Proč proti tomu nic nepodnikne?

Zkouší snad, kam až ho nechá zajít? Je to z jeho strany nějaká hra?

Nechtěla tomu uvěřit, ale znovu ji políbil.

„Přestaň!“ Vymanila se z jeho obětí a vyhrkla: „Na tohle si musíš najít děvče ve svém věku.“

„Tobě se žádná nevyrovná. Buď na mě hodná, když tě tolik miluju.“

„Copak jsi zapomněl, že mám manžela? A že je to tvůj strejda?“

„Víš dobře, že není. Stejně jako ty teta. A nepleť ho mezi nás. Nebo si myslíš, že bych nedokázal, co on?“ šeptal naléhavě. Využil její roztěkanosti a zase se k ní přitiskl a líbal ji do rozchlíplých rtů.

Vnímala šířící se nasládlé mravenčení svým tělem. Nechtěla si přiznat, že ty jeho dychtivé polibky a doteky cítí, jak by neměla. Snažila se to zamluvit.

„Nemůžeš si ke mně dovolovat, co si umaneš. Přestaň fantazírovat, vrať se do skutečnosti. Vzpamatuj se. Nebo mu to řeknu a...“

Umlčel ji dalším přívalem urputných polibků. Předchozí pocity jí najednou připadaly silnější. Paže ji neposlechly, když jim v duchu poručila, aby ho odstrčily. Chvilí trvalo, než je přinutila.

„Ne, mezi námi se nic takového nesmí stát, Marceli!“

„Ani líbat a hladit tě nemůžu? Vždyť se mně o tom už zdá,“ zavzdychal.

„Neloudi. Řekla jsem ne a tak mě respektuj!“ vychraptěla a bezděčně si pomyslela: Brzy by ti jen tohle beztak nestačilo.

„Prosím. Mám tě plnou hlavu.“

Přece s ním nebude smlouvat. Ani pomyslet na něco takového nesmím!

„Chceš, abych tě prosil?“

„Marceli, proč mě tak trápíš? Pochop, že tvoje tužby nemohu splnit, něco takového je mezi námi naprosto vyloučeno. Jsem tvoje teta...“ zopakovala. „A uvědom si můj věk“ přidala zoufale.

„Vkládal jsem do tebe tolik naděje a ty...“ vzlykl. Vzápětí se k ní obrátil zády.

I ve svém rozpoložení dokázala pochopit, že je pro něho její odmítnutí obrovské zklamání. Věděla, že mu nesmí dávat další příležitost, ale už jí mladíka bylo líto. Jenomže skutečnost, že jemu už jen nějaký ten týden chybí do osmnácti a jí se blíží čtyřicítka, byla deprimující.

Přesto se k němu váhavě přisunula.

„Mužský přece nepláčou,“ šeptla mu do vlasů. Vdechla jejich mladou vůni, která omamovala.

„Jakýpak jsem mužský, když jsem ještě nikdy...“

„Přijde tvůj čas,“ spěšně ho přerušila.

„Chci, aby to bylo s tebou. Barborko.“ Poprvé ji tak oslovil nahlas. „Nikdy bych tě nezradil. Vždycky by mně šlo o to, abys byla šťastná.“

Co ty o tomhle můžeš vědět?, pomyslně si, ale jeho slova jako by zařala drápek. Faltýs na takové řeči nikdy nebyl a jiného nikdy neměla.

„Kdybich věděla, že...Ne, to je hloupost!“ zarazila se. Zaskočilo ji, co málem opustilo její ústa. Byla z toho nešťastná, ale už to v ní vězelo.

„Co kdybys věděla?“ chytl se toho jako tonoucí stébla.

„Že to zůstane mezi námi,“ vymáčkla ze sebe téměř proti své vůli. Hned si v duchu nadávala, ale už to nešlo vzít nazpět. V tu chvíli byl znovu obrácený tváří k ní, zase vnímala doteky jeho rukou. Přitiskl se. K předchozím slovům přibyla horkost jeho mladého těla, tápání roztřesených a přece odhodlaných prstů. Nemohla nevnímat jeho rozpálené tváře. Dech měla téměř na pokraji nedýchání. Nevěděla co si počít s dychtivostí u jejího muže už hodně dlouho nespátřenou. Kapka ke kapce, vlna za vlnou. Pak z toho byla záplava, která člověka pohltí, ani neví jak.

„Nikdy tě nepřestanu milovat, Barborko,“ vychrlil ze sebe, jako by vyslovil přísahu, a tohle byl nejspíš definitivní konec jejího odporu.

Její povzdychávání mělo vyjádřit nešťastnost z toho, že ho nedokázala přesvědčit, aby přestal, ale tušila, že by si lhala, kdyby si namlouvala, že i nadále trvá její odmítavost. Jeho naléhání jí už nebylo až tak nepřijemné.

„Nemám ponětí, kam nás tohle bláznovství zavede, Marceli, a už samotná představa toho, co se chystám udělat, mě děsí, ale buď dnes v noci se mnou,“ vysoukala ze sebe, slíbávala mu slzy a sama ho líbala rovnou na rty, už vytlačila i zbývající pochybnosti z hlavy, ocitla se za kritickým okamžikem a v du-

chu připouštěla, že by mohla vyhovět žáru jeho mladého těla. Dnes a pak už nikdy! Musím mu to patřičně zdůraznit, než k tomu dojde, přikazovala si, ale mlčela.

Stále víc si začala vychutnávat jeho fyzickou blízkost. Bezesporu byl pro ni neskutečně mladý, byl však plný síly, chytrý, smělý a soustředěný na úkol, který si vytkl, ale v jeho chování k ní nebyla ani stopa po aroganci jejího manžela. Zvláště proto, jak se ti dva nedali srovnat, došla k závěru, že u Marcela se spletla, když ho podezírala a přisuzovala mu vlastnosti, kterými si ho mínila odehnat od sebe a paralyzovat jeho vliv na ni.

Vycítil šanci, a než mu v tom stačila zabránit, noční košili měla vyhrnutou až nad vzdemutá ňadra. Když vracel ruku přes její roztřesené břicho, přerývavě dýchala a stále víc tomu podléhala.

Ale ani náhodou už nechtěla myslet na to, že se řítí střemhlav do propasti.

Věkově to byl ještě chlapec, ale když se jí promáčkl koleny mezi stehna, pocítila vzápětí jeho horkou a silnou erekci, která pro ni byla obrovským příslibem. Na své mládí až překvapivě jemně a něžně laskal její ňadra s bradavkami tuhými jako oříšky.

Která žena, co celé roky neustále musí zápolit s myšlenkami, že už od života nemůže nic očekávat, by na jejím místě odolala?

Zhluboka nadechla a ještě jednou si setrvačně vyčtla, proč si nepočínala energičtěji a nechala to dojít až sem. V ústech se jí ocitl žádostivý jazyk a pokoušel ten její k té smyslné hře, při které se brzy vaří krev v těle. Vnímala jeho prsty a zmocňovaly se jí další blažené pocity. Začaly ji přemáhat, byly silnější než ona. Na chvíli, kdy se jí tohle dělo naposledy, vzpomínala jen matně. Zákonitě padla i poslední hráz a dělala, co je pro roztouženou ženu v takových chvílích zcela přirozené. Vzepjala se boky proti jeho mladému tělu. Sklouzla dlaněmi po jeho hladkých, krůpějemi potu posetých, prohýbajících se zádech. Zakaňourala slastnou rozkoší.

Když se jí poněkud srovnal dech a v hlavě se jí trochu vyjasnilo, znovu se vyrojily zpochybnující myšlenky. Dopustila se něčeho neodpustitelného, co se jí brzy určitě vymstí!

Nešetrně ho odstrčila, posadila se a do očí se jí hrnuly slzy. „Co jsme to provedli?“ vyhrkla chraptivě. Vzápětí se zděsila toho, co zaznamenala v jeho obličejí. Určitě spokojenost a snad i nenasytnost.

Chtěla si stáhnout košili přes břicho, ale dotkl se jejího boku. Ucukla.

„Copak ti to nestačilo? Nebylo toho už dost?“ rozkřikla se a ruku chvatně odstrčila.

„Miluju tě jako nikoho na světě a ty se na mě zlobíš?“

„Zlobím se hlavně sama na sebe. Já si měla včas uvědomit, kam to spěje.“

„Ty toho lituješ, Barborko?“

„Já...“ odmíkla se, v té chvíli zapochybovala o tom, co před momentem vyslovila. „Já vlastně vím, jen že jsem z toho zmatená. Ale jestli mě opravdu miluješ, co na všem ostatním záleží.“ sklouzla hlavou níž a kroužila rty po jeho zrychleným dechem rozbourané hrudi. Prsty sjížděla po jeho břichu. Ohromila ji jeho přetrvávající erekce. Naplno si uvědomila, co všechno jí to mladé tělo do dalších dní může dát.

„Nedovedu ti odolat, Marceli. Už není cesty zpátky. Uvědomuješ si to?“ Ovinula mu paže kolem zpoceně šije a uvědomila si, že ji tenhle mladík zcela pobláznil a současně jak lehce odhodila svůj stud. Díky těmto myšlenkám se její zmatenost vystupňovala, připadala si jako připravená o rozum. Jenomže dosavadní předsudky už byly ty tam, zmizely. V tomhle stavu se tomu mohutnému přívalu touhy zákonitě nemohla ubránit.

„Nikdy, ani když mi bylo nejhůř, jsem se neodvážila na něco takového ani pomyslet. Ledacos jsem si namlouvala, ale teď... Chci tě, jako ty chceš mne. Potřebuji tě. Panebože, tebe mi snad poslalo samo nebe. Nebo peklo? Vlastně je to jedno, hlavně, že nám to bude dělat radost,“ mumlala znovu k němu přimknutá.

Když se milovali, musela k němu hovořit, aby mu dala najevo, že je pod ním šťastná. Že v ní znovu probudil vášně, kterou v sobě už roky potlačovala, která se vrátila s jeho dotyky a polibky, s ním hluboko v ní. Jako by znovu v jejím těle roztočil ten úžasný vír slasti, která odplavila všechny možné výčitky. Ocitla se za hranicí, kterou neměla překročit, ale rozhodně toho nelitovala.

František Uher

Ukázky z knihy E jako epigramy

Argument

Že nečteme?
Třesky plesky!
Čteme přece
esemesky

Vyznání lásky

Napsal adresu,
vypravil posla.
Místo podpisu
nakreslil osla.

Balada

Dle poslední módy
psal na ženy ódy.
A když neměl náladu,
složil aspoň baladu.

Ochrana zdraví

Vězte, moc nás baví
chránit svoje zdraví.
Věřte však, jsou tací,
co si zdraví ničí prací.

13. ROČNÍK LITERÁRNÍ SOUTĚŽE MLÁDEŽE PARDUBICKÉ STRÍPKY

I. kategorie – 1. místo – Anna Dolníčková

Knihovna

Pavouk mě dovedl k tajným dveřím.
Že vedou do knihovny, v to věřím.

Knihovna má horu knih.
Avšak jsem přečetla jen tři z nich.
I když mě moc nebavily.
Tak mě zaujaly.

Teď už vím, co mám číst.
Knihu, jak na zem spadl list.
Jak míč zavalil kytku.
Slyšíš mě, Vítku?!

O životě tvým i mým.
Že jednou umřu, to vím.
Ale na to mám ještě čas.
Proto knihy vracím včas.

Tajné dveře do neznáma

Tajné dveře do neznáma stojí.
Moje máma mladšího brášku kojí.

Dveře vedou. Kam? To nevím.
Když tam dojdu, tak se to dozvím.

Přeříznu zámek a jdu krokem.
Pěti dny a jedním rokem.

Dojdu až do Mexika.
Tam čeká má postýlka.

Najednou mě máma budí.
„Rozvesel bráčku.“ „Vždyť se nudí.“

A já ho rozveselím.

Zbytky jídla vyhodím.

Na konci cesty za dveřmi.
Je můj dům. Věřte mi.

Já znám tajné dveře

Já znám tajné dveře.
Snad je nikdo neotevře.
A ty vedou do předsíně.
A pak rovnou do kuchyně.

Tam se dělají vajíčka.
Jak je umí babička.
Řízek ještě k tomu.
Vezmu si to všechno domů.

Potom zavřu tajné dveře.
Snad je nikdo neotevře.

I. kategorie – 1. místo – Lenka Drabinová

O kočce Viki a její rodině

Plán kočky Viki

Byla jednou jedna holčička. Jmenovala se Stela a bylo jí 10 let. Měla svoji kočičku Viki. Viki byl 1 rok. Ráda chodila ven. Jenže jednou se stalo, že ji Stela nepustila ven (Viki nevěděla, že venku prší). Nakonec po všelijakém dožadování si Viki zalezla pod pohovku a přemýšlela, jak se dostat ven. Nakonec na to přišla. „Už to mám!“ radovala se. „Musím někdy v noci vylézt ven oknem a ráno se vrátit domů.“ A jak řekla, tak i udělala. Šla k rybníčku. Viděla, že před ní něco žbluňklo. Hop! A už to má v tlamě. Je to ryba. Celá mokrá Viki se šla

osušit na sluníčko a pak šla už domů. Stela se právě probouzela. „Už musím jít, cítím svoji snídani,“ řekla Viki. „Mňam!“

1. Viki a Miki

Viki spala v pelišku a zdálo se jí o kočičce, která by si s ní hrála. Když se probudila, zjistila, že je tu sama. „Počkám,“ řekla Viki a zase usnula. „Crrr!“ zazvonil zvonek. Viki je úplně překvapená: Stela má takovou divnou tašku s dvířky a z ní něco mňouká. „Co je to?“ přemýšlela Viki a běžela se podívat. Je to malý kocourek. Stela mu dala jméno Miki. Mikimu bylo 11 měsíců. Miki se ze začátku bál, ale pak co si zvyknul, už dělal zápasy s Viki. A Viki mu tajně vyprávěla o toulání venku v noci. Miki řekl: „Mohli bychom to zkusit ještě jednou, Viki?“ „Jasně!“ souhlasila Viki. Tak už byli dva a žili tam u Stely.

2. Tajné dveře do stodoly

Viki a Miki se nudí. „Co budeme dělat?“ ptal se Miki. „Nevím,“ mňoukla Viki. „Jdu spát a...“ „Ale Viki“ skočil jí do řeči Miki, „půjdeme na výlet!“ „Jak se chceš dostat ven?“ ptala se Viki. „Myslím, až Stela bude ve škole a její maminka v práci! Bývají tam do 14:00 a Stela bude v družině!“ skončil Miki. „Super nápad,“ řekla Viki „pojďme to naplánovat.“ A tak si zalezli pod pohovku. „Kdy půjdeme? Já neznám dny v týdnu,“ řekl smutně Miki. „Dobrá rada. Snad poznáš, kdy Stela vstává.“ „Jo, to poznám.“ A tak se jednou schovali a čekali, až budou sami. „Teď!“ sykla Viki. A potichu, tajně šli za Stelou a pak se vydali opačným směrem, než jde Stela. Na zahradě našli další stavení. Byla to stodola. „Jé, její dveře jsou otevřené! Já jdu dovnitř!“ vykřikl Miki. Viki souhlasila a vešli dovnitř. Ve stodole bylo rozházené seno, prázdné sudy, rozbité hračky atd. Viki nejvíc zajímaly sudy. Procházela se po okraji a najednou spadla dovnitř. „Pomoc!“ vykřikla ještě. Miki nevěděl, co dělat. Pak si všiml lan. „Ach jo, já jsem chtěl tak moc prozkoumat seno...“ řekl Miki. Hodil lano do sudu a řekl: „Šplhej!“ Tak Viki šplhala a Miki táhl. „Uf,“ řekl si Miki, když byla Viki volná. „Děkuji,“ řekla. „A teď jdu na to seno.“ rozhodl Miki. Šel po seně a bác! Miki zapadl do sena. Viki hned věděla, co dělat. Rychle začala hrabat chodbičku k Mikimu. „Jsi volný,“ řekla, když dohrabala. „Víš, ty co?“ napadlo Mikiho, „uděláme si přísloví – Tajné dveře přináší neštěstí!“ „Jo,“ souhlasila Viki. „Ještě, že jsme se pořádně najedli,“ mňoukl Miki a usnul. Po chvíli mňoukala Viki: „Miki, vzbud' se! Maminka je tu!“ A běželi tajně za ní. Když se maminka zouvala, proklouzli do pelišku.

3. Viki má koťátka

Viki spí a zdá se jí o koťatech. Příběhne k ní Miki a ptá se: „Půjdeš ven?“ „Ne,“ řekla Viki. Miki se ptá dál: „Chceš vodu? Chceš jíst? Půjdeš na balkón?“ „Ne, ne, ne!“ mručela Viki. „No nic, nechám ji být,“ řekl si pro sebe Miki a usnul ve skřínce na aktovku. Viki slyšela, že tu Stela není a Miki spí. Přemýšlela, kde si udělá pelech. „No jasně! V mém pelišku na okně!“ zajásala Viki. Zatím se Miki probudil. „Kde je Viki?“ přemýšlel Miki. „Tady,“ řekla Viki. „Tady jsou i kořata!“ Stela poznala, že to jsou 2 kocouři a 3 kočky. „Jmenují se

Kňourek, Mourek, Mici, Mája a Mourinka,“ vymyslela Stela. A kořata spokojně rostla. „Kde se ta kořata vzala?“ ptal se Miki. „Ta jsou moje. Když jsi tu nebyl, tak se mi narodila,“ řekla Viki. „Naučím je takové darebnosti jako: lezení z okna, schovat se a tajně jít za Stelou.“ „Dobře,“ souhlasil s nadšením Miki. „Jdeme na to!“

4. Kořátka se učí

„Co budeme kořata učit jako první?“ zeptal se Miki. „Asi se kořata musí naučit sama jíst,“ odtušila Viki a odvedla je k mamince. Mňoukáním Viki říká, jak prosit o jídlo. „Nejdřív se otírat o nohy a pak mňoukat,“ říká Viki. Povedlo se! Kořata dostala jídlo. „A teď jazýček ponoříme do misky a pak jídlo dáme do pusy.“ „Jde vám to,“ chválil je Miki. Když se všichni najedli, Viki je začala učit, jak se správně mýt. „Hlava se myje tak, že se olíže packa a packou se přejede několikrát po hlavičce. Tělo se myje tak, že se líže jazýčkem,“ poučuje Viki. „Ano, tak je to správně Mourinko,“ chválil kořata Miki. „Viki, už jsem unavený. Jdu spát,“ řekl ještě Miki. A Viki kořata učí dál.

5. Kořata se učí dál

„Miki spí, ale já se jdu učit dál, a to hned!“ rozhodl se Kňourek. „Já taky!“ řekli Mici, Mourek, Mourinka a Mája. „Co se budeme učit teď, Viki?“ zeptala se Mája. „Lézt na stromy?“ „Ano, Májo,“ souhlasila Viki. „Kňourku, Mourku, Mici, Májo, Mourinko, Viki, Miki!“ zavolala kočky Stela s maminkou. „Jdeme ven.“ „Super, stromy!“ zaradovala se Mici. A šli do zahrady. „Ách“ zív si Miki, ale nakonec šel, protože slyšel, že se kořata učí lézt na stromy a chtěl vidět, jak to kořatům jde. „Jdu taky,“ řekl Miki nakonec. A Stela je pustila do zahrady. To je najednou pro Stelu a její maminku překvapení! Všechny kočky neutíkají od Stely a maminky, ale učí se lézt na stromy! „Tak“ začíná Viki, „nejdřív se musíme dráčky vytáhnout a zaseknout je do stromu. Pak to stejné i zadníma packama a šplháme. Kdo mi chce předvést lezení jako první?“ skončila s otázkou Viki. „Já,“ těšila se Mici „prosím.“ „Tak jo,“ souhlasila Viki. A Mici šplhala a šplhala. Ostatní kořata šla za ní. I Viki a Miki šli na strom. „Hele, myš se k nám nastěhovala,“ řekla Mourinka a schovala se ve větvích a hop. Mourinka skočila ze stromu vysokého 1 – 2 metry přímo po myšce. „Výborně,“ chválil všechny Miki, protože ostatní hezky slezli. I Mourinka vylezla a zase slezla. „A teď je čas na lovení. Kdo ví, jak poznáme, kde jsou myši? Ví to někdo?“ ptala se Viki. „Já,“ přihlásila se Mája. „To se pozná podle myších děr.“ „Ano, Májo,“ řekl Miki. „Jdeme domů.“ zavolala Stela a kočky šly domů. „Až zase půjdeme ven, tak se naučíme lovit,“ řekla Viki.

6. Kořata se učí lovit

„To trvá. Kdy půjdeme ven?“ ptal se nedočkavě Mourek. „Nevím, ale možná se dostaneme ven tak, že všichni najednou půjdeme ke dveřím a budeme mňoukat. To mňoukání znamená, že chceme ven.“ „Ale musíme přesvědčit Mikiho, protože on zase spí.“ řekla Mourinka a skočila po Mikim. „Miki, vzbud se!“ mňoukala Mája. A tak šli ke dveřím a mňoukali, jak jen mohli. Stela si toho

všimla a věděla, co se děje. „Kočky, jdeme ven,“ řekla Stela. A šli. Mája a ostatní koťátka už věděli jak na to a pečlivě čmouchali a hledali myši díry. „Tady je jedna!“ oznámila Mourinka. „Tady taky, tady taky!“ volala kořata. „Tak, já vám budu říkat, co máte dělat,“ řekla Viki. „Postavte se ke své díře, kterou jste našli. Pak číhejte a čekejte, dokud myš nevyleze. Až ji uvidíte, tak ji chňapnete, jo?“ řekla Viki. „Ano,“ souhlasila kořata. Přišli právě na čas, který potřebovali. Přišli večer. Myši si sháněly potravu a vylezly. Ajaj! Myšky utekly a zase začínala honička. Stela s maminkou měly dost práce, aby kočky neutekly. Uf! Žádná kočka neutekla a myšky jsou chycené. Viki, Miki i kořata dali myšky před Stelu a maminku. „Výborně!“ chválila kočky maminka. „Aha, proto kočky tak splašeně běžely na všechny strany,“ pomyslela si Stela. Už ale začínala být zima, jenom 9 stupňů Celsia. Tak kočky šly domů.

7. Setkání se psem

„Jdeme ven!“ zavolala Stela a kočky šly do předsíně. A šly. Tentokrát šly do lesa. „Haf! Haf! Haf!“ Ale ne! Miki, Viki a kořata včas nezpozorovali psa, který za nimi běží. Začínala honička a Stela s maminkou měly co na práci, protože kočky se rozutekly do křoví. „Sally! Nech kočky!“ křičela nějaká paní na psa. „Kdo jsi?“ zeptal se Mourek. „Jsem fena. Bydlím ve vedlejší domě.“ „Aha,“ řekl Mourek, „mohli bychom se někdy potkat?“ „Ano, ale musíme vědět kdy,“ říká Sally. „Jo,“ řekla Mourinka. A šli dál od lidí, aby je to nerušilo. „Sally, kdy máš volný přístup ven na zahradu?“ začala Mája. „Po snídani,“ odpověděla Sally. „My taky. Ráno se otevře okno a můžeme vyskočit a zase naskočit dovnitř,“ řekla Viki. „Kořata to umí,“ vmísil se do hovoru Miki. „Takže zítra po snídani půjdeme na zahradu a tam si dáme sraz, ano?“ navrhl Sally. Všichni souhlasili. „Jdeme domů!“ zavolala Stela a šli.

8. Zase se Sally

„Miki, Miki!“ volala Mája na Mikiho. „Jde se ven na zahradu! Za Sally! Už tam čeká, Viki to říkala!“ „Tak jo,“ souhlasil Miki. Rychle se nasnídal a šel za ostatními. Sally už tam opravdu byla. Povídala si s ostatními. „Mohli bychom se protáhnout za tebou, Sally? zeptal se Miki. „Jasně,“ souhlasily Viki, Sally i kořata. A tak se všichni protáhli plotem. „Půjdeme si hrát na honěnou?“ zeptala se Sally. Všichni souhlasili. „Honím vás!“ vykřikla Sally a rozběhla se za kočkami. Trvalo to hodně dlouho. „Stello, nevíš, kde jsou kočky?“ zeptala se maminka. „Nevím,“ odpověděla Stella. „Jdu je hledat.“ Stella hledala ve všech skryších. Nenašla je. Šla se podívat na zahradu. Taky tam nebyly. Vtom zaslechla Stella mňoukání a štěkání. Už to pochopila. Kočky se protáhly plotem a honí se. „Tak už to stačilo a jdeme domů!“ zavolala Stella a kočky šly jako na povel domů. Potřebovaly si zdřímnout. I Sally šla domů.

9. Jedeme na chatu

Je léto. Stela s maminkou balí věci, protože pojedou zítra na chatu. Jenže při balení byly problémy. Kočky (a hlavně zvědavý Kňourek) lezly do kufrů a batohů, zkrátka do všeho. Trvalo to hodinu, než zabalily všechny věci a vyhnaly

kočky ze zavazadel. Když šli všichni (kromě Stelly a maminky) spát, Stella si na něco vzpomněla. „Mami, máme tolik přepravek, abychom mohly vzít kočky taky?“ „Nevím, jdu je spočítat,“ odpověděla maminka a šla do ložnice. Bylo jich tam 5, z toho jedna větší. Maminka šla za Stelou a řekla: „Máme jich 5, z toho jednu větší.“ „Já bych to udělala tak, že Mája bude u Viki a Mourinka u Mikiho. Ostatní kořata budou sama, protože Mája a Mourinka se často něčeho bojí,“ skočila mamince do řeči Stela. „Dobrý nápad,“ řekla maminka. Druhý den jeli. Kočky (i kořata) už věděly, jaká je jízda v autě. A jeli. Jeli 2 hodiny. Konečně jsou tady! Kočky i Stela s maminkou vybalily a prozkoumaly chatu. Kočky nejvíc zajímala velikánská díra na zahradě ve tvaru obdélníku. Kňourek se tam dokonce chystal skočit. Jenže když Kňourek skočil, hned zase vylezl a otfásl se. „Brrr! To je moc, moc hluboký bazén,“ řekl ostatním. Kořata to taky zkusila skočit tam. Viki a Miki tam jen zkusili namočit tlapku. Byl to opravdu bazén. „Ještě že svítí sluníčko. Jsme celí mokří!“ řekl Mourek. Jdeme se sušit na sluníčko?“ zeptal se ještě a šli. Až se osušili, šli domů.

10. Poznávání zvířátek

Druhý den kořata vyšla ven, aby prozkoumala zahradu i vzadu. Našla tam něco kulatého ze sítě a mělo to ještě žebřík a otvor. Byla to trampolína. To ale kořata netušila. „Co to je?“ ptala se Mourinka, ale nikdo neznal odpověď. Přišli Viki a Miki. „To je trampolína,“ řekli. „Tak to já na ni jdu!“ vykřikla odvážná Mici. A šla. Ostatní šli za ní. „Hele, ptáček! Ten umí hezky zpívat. Kež bych to uměl!“ řekl Kňourek. „To je slavík,“ poučil všechny Miki. „Ale já už jdu domů.“ „My taky,“ souhlasili všichni. Cestou do chaty si všimli červenky, která poletovala sem a tam. Doma kočkám dali vodítka a šli do lesa na procházku. Šli krásným lesem a najednou před nimi proběhla srna a za ní další a další. „To jsou... srnky?“ zeptal se Mourek. „Ano,“ odpověděla Viki. A šli dál. Když vtom viděli něco, se pohybovat v listí. „To je zajíc!“ řekla Mici. Jenže zajíc se tam hodně maskoval, a proto ho všichni ztratili z dohledu. Dali si svačinu. Vyhledli si hezky hladké kameny a sedli si tam. Pak šli. Uviděli sojku. Divili se, že se jich vůbec nebojí. Pak ale uletěla. Začalo se stmívat. Najednou všichni uslyšeli strašidelné „Hůůů!“ Byl to kalous ušatý. Vypadal hrozně. Viki, Miki, kořata i Stela s maminkou se poklekali a běželi, co jim síly stačily, domů.

11. Venkovní hry

„To není možné. Už 2 dny v kuse prší!“ řekla Mourinka, která se na chatě nejvíce zajímala o počasí. „Ale už přestává.“ Ostatní to uslyšeli a běželi se za Mourinkou taky podívat z okna. „Hele, už trochu svítí sluníčko,“ vykřikl Mourek a měl pravdu. Za pár minut uviděli Viki, Miki a kořata Stelu, jak se dívá do počítáče. „Venku je 15 stupňů Celsia,“ oznámila Stela. „Hmm, tak bychom mohli jít ven,“ řekla Mája. Tak tedy šli. Stela s maminkou hrály badminton, ale moc jim nešel. Kočky se postavily do řady a Viki, která byla v řadě jako první se postavila doprostřed, a když jí košíček letěl nad hlavou, pinkla do něj packou. Stela div neupadla smíchy. Zkusila to s maminkou ještě jednou, ale tentokrát do košíčku pinkl Miki. Tak si to zkusili všichni. Stela si šla zaplavat do bazénu.

Už věděla, že kočky mají rády vodu. Přinesla 2 prkna a položila je na vodu. Viki a Miki si sedli na jednu prkno a kořata na druhé. A pak pacičkovali, jako kdyby měli pádla. Stela jim měřila čas. Jako první na druhý konec bazénu dopřula kořata za 22 vteřin, Viki a Miki za 25 vteřin. Pak všichni skočili do vody a honili se. Stela zatím donesla plovoucí tyčinku a dělali s Viki „vodní aporování“. Ale už začalo přšet, tak šli domů.

12. Návrat domů

Bylo krásné ráno. Kočky spaly v pelišku. Stela s maminou začaly balit, protože dnes jedou všichni domů. „Uááá...“ zív si Mourek. „Proboha! Kde to jsem?“ zhrozil se, když neviděl záchodky, misky atd. „Co budeme jíst?“ pokřikovali ostatní. Nikdo z nich nevěděl, že se balí věci a jedou domů. Ale když viděli kufr v prázdném pokoji, nahrnuli se do něj. Nejdřív Viki, pak Miki, a pak kořata. Najednou přišla Stela s věcmi do kufru. „Ten kufr je plný!“ řekla. Odklopila víko. Kočky v kufru! „Co to děláte?!“ křikla na ně. Ale všichni vypadali tak mile a omluvně (zvláště Viki), že se na ně nedokázala dál zlobit. Vyndala je z kufru a už měli sbaleno. Naskládali přepravky, tašky a kufrы do auta. Jeli zase domů. Kořata usnula. „Víš co?“ zeptala se Viki. „Já mám kořata ráda a nechci je pouštět do stodoly, aby se jim taky nic nestalo jako nám, když jsme tam byli,“ řekla. „Mě napadlo to samé!“ smál se Miki. „Dobře, jsou to naše TAJNÉ DVEŘE!“ řekla Viki.

II. kategorie – 1. místo – Agáta Bendová

Tajné dveře

Otevři dveře!
Bude tam stráž a kůň.

Otevři dveře!
Najdeš tam klid.

Otevři dveře!
Bude tam on, ona, ty a já.

Otevři dveře!
A neboj se vejít,
se svými sny tam můžeš se sejít.

Otevři dveře!
Bude tam obří svět.

Otevři dveře!
A vylétni ven,
žij život svůj, jak nejkrásnější sen.

Otevři dveře!
Bude tam celý tvůj svět.

Otevři dveře!
Najdeš tam štěstí.

II. kategorie – 1. místo – Kadeřábková Tereza

Svůdná zvědavost

Snad každý starý dům má svá tajemství. I já bydlím ve starém domě, kde dříve bydlela moje prababička. Když rodiče začali dům opravovat, museli nejprve všechny věci, které tady zůstaly, vyklidit. Nepotřebné věci se odvezly

do sběrného dvora a to ostatní skončilo na půdě. Půda tedy byla takovým odkládacím prostorem, kde končily všechny staré, zapomenuté nebo už nepoužívané věci. „Jednou se to třeba bude hodit,“ říkala často mamka, když mizela i s krabicí za dveřmi půdy. Několikrát jsem chtěla jít s ní, ale ona nechtěla a jen mi řekla: „Nechod' za mnou, tam nic zajímavého není, jen samé staré věci.“ „No právě,“ pomyslela jsem si.

Dveře na půdu byly zamčené a klíč schovaný, a tak nebylo jednoduché se tam jen tak dostat. Teprve když jsem časem zjistila, kam mamka klíč schovává, už nic nebránilo tomu, vypravit se na tajnou výpravu.

Potichu jsem si vzala klíč, opatrně ho strčila do zámku ve dveřích a otočila. „Hlavně, ať mě nikdo neslyší,“ říkala jsem si. Dveře zavrzaly a já je za sebou rychle zavřela. „Tak a jsem tady,“ oddychla jsem si. Rozhlédla jsem se po tmavé místnosti, kde stál u stěny velký dřevěný regál s různými věcmi. Byly tady krabice s vánočními ozdobami, staré časopisy, vyřazené oblečení a boty, krabice s dětskými knihami a hračkami, kočárek pro panenky, kuchyňka a další věci, které jsem dobře znala. V rohu místnosti jsem ale zahlédla něco zajímavého. Bylo to přikryté tmavým přehozem s třásněmi, pod kterým vykukovaly takové zvláštní ozdobné kovové nohy. Nejdřív jsem si myslela, že je to nějaký starodávný stůl, ale když jsem odhrnula látku, nevěřila jsem vlastním očím: „Vždyť to je starý šicí stroj!“ Přesně takový jsem si nedávno kreslila do svého diáře. Vůbec by mě nenapadlo, že by něco takového mohlo být u nás doma.

Byl krásný, celý černý, zdobený malovanými kytičkami a zlatým kováním. Po stranách a z čela měl úzké dřevěné šuplíčky. Když jsem je otevřela, byly tam skleničky s knoflíky, krásně zdobené nůžky, náprstek, krejčovský metr, špulky s barevnými nitěmi a v malé plechové krabičce špendlíky s barevnými hlavičkami. Vedle šicího stroje byla položena dřevěná rozkládací skříňka s šicími potřebami a vedle další krabice.

Právě když jsem si chtěla celý ten nalezený poklad prohlédnout, ozvalo se ze zdola: „Terko, kde jsi?“ Co teď? Mám dělat, že tu nejsem, nebo se mám ozvat? Chvilí jsem váhala. „Tady jsem, tady nahoře, na půdě,“ potichu jsem odpověděla. „A co tam děláš?“ zeptala se mamka a šla po schodech nahoru za mnou.

„No, tady to ale vypadá,“ řekla nazlobeně ve dveřích a dodala: „To jsem moc zvědavá, kdo to všechno bude uklízet!“ „Neboj, mami, já to uklidím,“ odpověděla jsem rychle.

„Koukej, co jsem tady našla?“ A ukázala jsem do rohu místnosti. Mamka se otočila a odpověděla: „To je stará Singrovka po babičce Marii. Když jsem byla tak stará jako ty, chodila jsem se dívat, jak babička šije, a dokonce jsme společně ušily takovou malou kabelku,“ zavzpomínala mamka.

„Mami, já bych si to taky chtěla vyzkoušet,“ prosila jsem.

Stroj byl ale bohužel moc dlouho nepoužívaný, a tak by se musel nechat opravit, a hlavně byl šlapací.

„Možná by bylo lepší, kdyby sis to zkusila na mém šicím stroji. Sice není takhle krásně zdobený, ale zase je na elektřinu a nemusí se při šití šlapat na pedál. Co ty na to?“ navrhla mi mamka. „To bych moc chtěla!“ vykřikla jsem radostí.

Starou Singrovku jsme opět přikryly a nechaly odpočívat. Z půdy jsme si ale odnesly všechno, co by správná švadlenka mohla potřebovat. A nebylo toho zrovna málo, asi šest krabic od bot.

„Prababička Marie by měla určitě radost, že jsme si ty věci vzaly, vid', mami?“ ptala jsem se zvědavě mamky. „To určitě,“ odpověděla.

„Jsou tam ještě věci z kuchyně a staré kuchařské knížky, ale to si necháme na příště,“ usmála se mamka a zamkla dveře na půdu.

II. kategorie – 1. místo – Štěpán Jandl

Tajné dveře

Co kdyby každá knížka měla tajné dveře, které by čtenáři umožňovaly dostat se na chvíli do světa, kde se příběh odehrává? Co kdyby byly na poslední straně každé knihy namalovány zdobené dveře, které by člověk jen prstem pohladil a ocitl by se v jiném světě? Ve světě, o kterém si prozatím jen četl a vídal ho ve své mysli. A ta si ho samozřejmě vytvořila a vysnila po svém.

Mně osobně zní tato představa velice lákavě. Dočetl bych knihu, ať už by se jednalo o hutný historický román na dlouhé zimní večery nebo odlehčenou humornou knížku, a pak bych na pár minut jako neutrální pozorovatel zvědavě nakoukl do děje, do času a místa, kde se příběh odehrává. Někdy si představuji, jak úžasné by bylo mít takovou možnost. Ideálně ovšem pouze u beletrie. Nevím, kam bych se dostal, kdybych pohladil dveře na poslední stránce Dalajláмова komentáře ke spisu o buddhistické filozofii. Nejspíš nikam. Nebo kdybych vstoupil tajnými vratky do kuchařky a zavítal třeba do receptu na bábovku. Plavat si v míse s těstem, pak být nalit do formy na pečení – dál raději nedomyšlet... Ne, děkuji, některé zážitky opravdu s klidným srdcem oželím!

Napadá mě ale spousta knih, u nichž bych si takovou šanci nenechal ujít. Rád bych se prošel ulicemi japonského Eda na začátku 17. století a s anglickým námořníkem sledoval důležitá politická setkání nejvyšších samurajů. Pro vaši lepší představu, návštěva knížky by vypadala asi takto...

Stojím na cestě vedocí z města a lemované stromy. Pozoruji zástup lidí, družinu knížete Toranagy, který jede do Ósaky na Setkání vládců pěti provincií. Tímto setkáním pravděpodobně v Japonské říši započne válka. Kníže Toranaga, vlastním jménem daimjó Joši Tadamasa Toranaga-nó-Minowara-sama, zatím úspěšně odolává diplomatickým

nájezdům knížete Išida, svého dlouholetého rivala. Hlavním cílem války by byla snaha jedné strany o svrnutí císaře. Druhá strana je sice oficiálně na císařově straně, ale spřádá plány, jak napadnout císařovu armádu důvěřující spojenci a svrhnout jak císaře, tak první stranu, která se později naoko přidá ke druhé straně, ale jen k jejím očividným úmyslům, ale ve skutečnosti se stane císařovým spojencem... No, prostě, japonská válečná diplomacie je tak komplexní záležitost, že jí plně porozumíte pouze tehdy, pokud máte na čtení klid, dostatek času a usrkáváte meduňkový čaj, jenž zklidní vaše roztřáené myšlenky... Dlouhá řada lidí, sluhů a samurajů pomalu kráčí alejí. Je pozdní odpoledne a zpoza hustých mraků občas vysvitne paprsek sluníčka. Konvoj pomalu prochází po kamenném mostku, opouští město Edo a ví, že za tímto bodem není návratu, že válka právě začala...

Návštěva knihy by mohla trvat pár minut nebo déle. Jako náhodný kolemjdoucí bych sledoval místa mně již známá a dokázal si tak toho spoustu lépe představit. Znáte ten pocit, když z nějaké věty v knížce vyplyne, že místo (nebo postava) v knize vypadá úplně jinak, než jste si jej představovali? Nemám rád, když musím opustit svou zakořeněnou představu a chtít nechtě přijmout skutečnou podobu. Takovým situacím bych se díky kouzelným dveřím vyhnul. Mohl bych totiž do prostředí jen tak letmo nahlédnout nejen po přečtení celé knihy, ale i kdykoli v průběhu (když bych malinko švindloval). Seznámil bych se tak rovnou s pravou podobou místa či osoby a vyhnul se tak výše popsané nemilé situaci.

Je brzké ráno, něco okolo sedmé hodiny. Ve vzduchu cítím vlhkost, v tomto monzunovém období celé dny prší. Ve spoře osvětleném chrámu panuje napjatá atmosféra. Novice v klášteře Namgjal v Dharamsale čekají zkoušky. Mladí mniši sedí každý na svém místě a šeptají si, navzájem se zkouší, popijí ranní čaj a dojdají kaši k snídani. Asi za čtvrt hodiny to propukne. Malá himálajská kočka, mimochodem blízká společnice Dalajlamy, sedí na okenní římsě a všechno dění v klášteře sleduje ze svého oblíbeného místa, které jí poskytuje maximální přehled s minimálním vynaloženým úsilím. Na stěnách chrámu visí ručně malované thancky, obrazy na plátně zobrazující Buddhu a další významné buddhistické učitele. Mladé mnichy budou zkoušet z mnoha oborů – z buddhistické filozofie, historie, ale i z praktických dovedností, jako je řízení kláštera nebo základní medicína. Do chrámu právě přišli starší mniši. Všichni uctivě ztichnou. Učitel se posadí na vyšívaná křesla, jeden z nich zůstane stát, vezme do ruky jakési papíry a začne vyhlášovat jména prvních zkoušených...

Nebo jinak...

Postávám ve vchodové hale moskevského hotelu Metropol. Jedná se o velkou místnost s recepcí na levé straně a křesly a několika židlemi u zdi na straně druhé. Naproti vchodu vidím široké schodiště. Podlahu pokrývá tmavě vínový koberec s jemnými vzory, vysoko nad ním visí bohatě zdobený lustr. Panuje zde cílý ruch. Rozhlížím se a pomalu se přesouvám po schodech nahoru. Napravo ode mě jsou otevřené dveře, nad kterými se skví cedule s nápisem Piazza. Jako první vidím bar s mnoha sklenicemi nad pultem. Nalevo jsou stoly se židlemi a přímo naproti další dveře, které vedou do hlavní místnosti. Uprostřed stojí kašna, stoly jsou rozmístěné kolem ní. Prostorem hbitě

pobíhá mnoho číšníků ve smokingu a polobotkách. Nikdy jsem nepochopil, jak mohou v jedné ruce nést pět talířů, ve druhé dva tácy s pitím, někteří div že nebalancují se štosem jídelních lístků na hlavě. Hlavní místnost už je ale poloprázdná. Otočím se a vycházím ven...

Cestování knihami by opravdu nemělo chybu. Ale zpátky na zem, buďme realisté... Je podzimní večer a za okny slabě svítí pouliční lampy. V klíně mi přede kočka. Labužnický se rozvalí a zaryje drápek do mého stehna. Když bolestí syknu, nanejvýš uraženě se na mě podívá. Co si sluha stěžuje, když mu poskytují prémiovou akupunkturu? Z podzimní dekorace na zdi upadne lístek a pomalu se snese k zemi. Kočka vystřelí, při odrazu zasekne drápek do mého stehna – o poznání silněji než před chvílí – a běží si s lístkem hrát. Strká do něj packami a nahání ho po podlaze, jak kdyby lovila myš. Což mimochodem nikdy nedělala a ve svém seniorském věku už s tím asi nezačne. Dočítám poslední kapitolu a otáčím na poslední stránku... Smůla, žádné dveře.

III. kategorie – 1. místo – Phuong Linh Le

Pravda za dveřmi

bylo slyšet praskání ohně

malou místnost osvětloval krb

seděl na zemi, byl na koberci, aby se vyhýbal studené podlaze
přestože měl křeslo hned vedle, nechtělo se mu vstát

po místnosti byly květináče s odumřelými květinami
pohár na stolku vedle něho byl naplněn červenou tekutinou

všude tma, žádná okna

jediná cesta k východu byly dveře ne příliš daleko

zdálo se, jako by se místnost každý den zmenšovala

a tím se dveře přibližovaly

přestože byla velmi tma, dveře byly poněkud dobře viditelné

nikdy se dveří nedotkl, vždy se je snažil ignorovat

ale jeho oči se jim nikdy nemohly vyhnout

jen ty dveře otevři

vždycky jsi říkal, že chceš znát pravdu, ne?

stojí tu přímo před tvým obličejem

stačí vstát a položit ruku na kliku

dobře víš, že se před ní nemůžeš schovat

otevři ty dveře, přestaň se bát

nikdo za tebou nepůjde

aspoň průvan bude

III. kategorie – 1. místo – Václav Kubiš

Podoba

Tajné dveře otevírám,
v duši mé se cosi svírá.
Jak to asi dopadne,
až klika dolů zapadne?

To, co vidím, trochu mě děsí,
na stěně tu něco visí.
Je to obraz, zrcadlo?
Všelicos mě napadlo...

Je to obraz, který neznám,
ale trochu se v něm poznám.
Jak je to možné, pořád mě to děsí,
Že na zdi tu můj portrét visí.

Zdá se starý tak sto let,
na krku mám amulet.
Na něm písmo neznámé,
jak pazourkem dlabané.

Co pak ten nápis asi znamená,
až podlamují se mi z toho kolena.
Je to pro mě velká záhada,
za zády té postavy je strašidelná zahrada.

Proč já jen ty dveře otevíral?
Srdce mé se strachem svírá.
Spát už nikdy asi nebudu,
před sebou vidím stále tu neuvěřitelnou podobu.

Starý prak

Tajné dveře v našem domě,
schovávají něco pro mě?
Můj táta mě varoval,
ať od dveří se držím dál!

Jak přemoct ten chtíč,
najít k tajným dveřím klíč?
To, co mě tam čeká,
snad mě nevyleká.

Budu hledat celý den,
budu hledat i týden!
Nevzdám to ani po měsíci,
ten klíč musím najít přeci.

Prohledal jsem celý dům,
asi zajdu k sousedům.
Pomáhá mi i můj pes,
doufám, že jej najdem dnes.

Hledali jsme na zahradě,
dokonce i v našem sadě.
Dům jsme prošli křížem krážem,
klíč však najít nedokážem.

Je tam poklad nebo drak,
nebo tátův starý prak?
Chtěl bych o tom vědět víc,
ale bez klíče nebude nic.

IV. kategorie – 1. místo – Dorothea Kocandová

Dotkněte se umění

Otevřel jsem skicák a začal zkoumat kresby, které jsem dneska stihl načrtnout. Pro přehlednost jsem si listy ze sešitu vytrhal a rozložil je před sebe. Koukalo na mě nyní spousta tréninkem zdrásaných obličejů. Některé patřily tělům, která byla navlečena do krásných tylových sukni, a doplňovala je stále přetrvávající preciznost, elegance a noblesa vyzařující z jejich pohybů. Jiné zas těm unaveným opírajícím se dlaněmi o nohy, aby nabraly dech. Vzal jsem do ruky paletu, smíchal si potřebné světlé a tmavé odstíny a štětcem si vyznačil stíny na své malbě a přitom si snažil vybavit divadelní jeviště co nejpřesněji. Za chvíli mi paže před plátnem poskakovala stejně jako tanečnice na dnešní zkoušce.

„C'est la fin pour aujourd'hui,“ se ozvalo za mou hlavou a já se otočila, abych zjistila, zda už doopravdy mohu odcházet. Zdá se, že ano. Naposled jsem se podívala do hlediště, pohledem zastavila na místě, kde normálně seděl muž, který vždy zaujatě sledoval každou z nás. Naše jakékoliv pro něj pozoruhodné pohnutí okamžitě přistálo naskicované na jeho papíře. Dnes jsem ho zde však nezahlédla a v zákulisí také ne. Nijak mě to ani nezajímalo, tak jsem se vyčerpáně vydala do šatny. Z odřehných nohou jsem skopla špičky, jež skončily pod židlí. Svlékla jsem ze sebe kostým, převlékla se, a když jsem se chystala k odchodu, oči se mi zastavily na malířském plátně opřené o stůl. Hned mě napadlo, jestli se nejedná o nějakou rekvizitu předchozího návštěvníka a jen ji tady omylem zanechal. Kdyby ji tedy někdo hledal, přišlo mi nejlepší ji ještě rychle položit na stůl.

V tento moment jsem si dával záležet se všemi seskupeními tahů na obrazu. Nechci z něho ztratit kouzlo zcela přirozeně pohybujících se figur. Zdání, že procházím vlastním rámem do ztvárněného momentu, dodává dílu jistou perfekci. Několik čar sem a tam a hned se trupy až po kolena zahalily do načechraných šatů. Teď jenom dva tři kroky vzad a doufat v povedenost.

Hned po prvním vkročení do místnosti jsem se znovu ohlédla do rohu a pro moje překvapení nespatřím pouze bílý textil, ale něco připomínající začátek malby. To je pokus o vtip nebo si tu někdo snad vytváří ateliér?, pomyslím si. Rám zvednu, abych si ho mohla blíže prohlédnout, a v tu chvíli mi před očima začnou barevné čáry přibývat. Leknutím ho upustím a vyběhnu zpět k jevišti, odkud již zní pár pokřikujících hlasů a linoucí se hudba.

Samotného mě udivilo, jak dobře se dílo prodalo. Nakonec si ho odkoupil mladík s vlastní galerií v Londýně. Jeho pravděpodobně moje práce trochu upoutala, však tím jsem si byl více jist u malé dívenky, kterou tanečnice vyloženě okouzly – asi kupcova dcera. Děvčátko se hned snažilo některé z těch dokonalých pohybů napodobit a točilo se jako divé.

Asi jsem se zbláznila, nebo jsem si jednoduše něčím zasloužila novou výzdobu v šatně. Tak i tak obraz, reálný, či ne, neznámý umělec dokončil. Stále však nechápu, co chtěl znázorňovat. Pro mě změř spousty tmavých odstínů nic neznamená. Moje myšlenka asi fungovala jako kouzlo. Barvy zahájily své přeskupování. Připadala jsem si, jak kdyby přede mnou stál neviditelný malíř sám předělávající svou práci nebo jako kdyby malba dostala vlastní rozum a ožila. Čmárance posměšně tančily dál a dál. Však najednou na mě vykukuje obrys dvou hlav, hned potom i siluety osob. Okolo nich pohyb ustane, proto v obličejí vidím upřený pohled mým směrem. Ačkoliv nevěřím, že věc, kterou pozoruji, vůbec existuje. Jakmile se pár lidí započne přibližovat a vypadá to, že vstoupí do mé šatny, strach mě vede. Okamžitě se otočím, zamknu dveře a s pletoucíma se nohama utíkám pryč.

Seskočím poslední schod. Přestože hlasy tatíčka a pána stojícího vedle něj dobře vnímám, nerozumím jim ani slovo. Asi stále řeší pěkný obraz od toho cizince. Jakmile se zvuk kroků oddaluje, prokouknu škvírou.

„Copak tu děláš, utíkej už spát,“ prohlásí tatínek.

Já chvíli počkám a poté okamžitě projdu ke stěně, na níž visí krásný ozdobný rám s kouzelným obrazem. Zasněně hledím na baletky před sebou. Ty, které zrovna tančí, vypadají, jako kdyby se v prostoru vznášely. Sama bych tohle chtěla umět.

Vyděšeně držím kliku a zvažuji, zda otevřít, či ne. Uvnitř šatny nic neslyším, a tak se zavřenýma očima vstoupím. Když si místnost prohlédnu, zjistím, že vše je na svém místě. Jako poslední mi pohled ustane na rámu na zdi. Spatřím zcela jiný výjev než předtím. Většina plátna je tmavá až na střed – drobnoučkou postavu ozdobenou sukni. Ta zde vyloženě září a přeskakuje radostně sem a tam. Roztřeseně kráčím vpřed. S každým krokem mám pocit, že se k sobě s bytostí přibližujeme navzájem. V jeden moment ze zvědavosti natahuji ruku, abych se výtvoru dotkla. Nevím, co mě čeká, tudíž opět zavřu oči. Na konečcích prstů necítím zaschlou barvu, nýbrž lidský dotek. Ten se krade výš a výš po mé ruce, až se najednou upevní a vtáhne mě k sobě.

Protáhla jsem se malinkatými dveřmi, nebo spíše portálem... jako kdyby se vzduch a celá atmosféra okolí změnila. Padám stále dovnitř. Tedy... dovnitř, dolů, nebo nahoru? Nevím, ale další uplynulou sekundou se prostor kolem mého těla smršťuje. Už to nemohu vydržet. Ukročím vpřed a obrovskou rychlostí prolétnu a dopadnu na tvrdou studenou zem. Podívám se vedle sebe a spatřím dívenku navlečenou ve světlé sukničce. Přejede mě pohledem, při čemž se jí zalesknou oči a poté rozlije po tváři obrovský úsměv. Pustila se

do přeskokování kolem mě. Jako by vše oplétala půvabnou energií. Dychtivě protancovala svým vlastním vyprávěním. Postavila jsem se, abych ji mohla doplňovat. Do vzduchu jsme začaly zapisovat náš dialog, při němž k řeči slova netřeba.

IV. kategorie – 1. místo – Aneta Vavřínová

Tajné dveře

První myšlenka tajných dveří, které skrývají svět plný dobrodružství, mě vrátila...

10. 8. 19:18

Když mi moje mladší sestřenice nabídla omalovánku, abych si s ní chvilku vybarvovala obrázky, nemohla jsem zklamat ten nadšený výraz v její tváři. Vybrala jsem si hlavu lišky a začala jsem vybarvovat oči hnědou barvou. Bylo to uklidňující, vrátila jsem se do doby, kdy jsem nosila pruhované punčochy a neuměla si zavázat tkaničky. Začala jsem oči barvit hnědou barvou. Na tužku jsem tlačila, aby byla barva sytá v domnění, že tmavé oči skrývají více tajemství.

Každopádně když jsem lišce vybarvila oči tak, že připomínaly skoro černou, pokračovala jsem dál čumákem a krkem. Každý tah jsem si užívala, nemyslela jsem na nic. Existoval pouze papír. Když jsem se probudila ze svého snu, hodiny ukazovaly nesmyslný čas...

Sestřenice byla samozřejmě dávno pryč a užívala si dovolené u vody. Dříve než jsem odešla z pokoje, abych vstřebala trochu letního sluníčka u bazénu, jsem musela přidat ještě trochu tajemství. Udělat černohnědou černou.

Kde jsou dveře?... Odcházím dveřmi, které skrývají liščí tajemné oči.

I přítomnost je plná tajemství...

25. 10. 14:14

Vstupuju do dvoukřídlych pneumatických dveří. Zvednu oči, leknu se. Tak trochu doufám, že moje zděšení nepolekalo strašáka. I když tuším, že moje přání nemohlo být vyslyšeno. Věřím, že takové vykulené oči, jaké jsem měla já, se nedají přirovnat ani k outloňovi.

Přímo proti mně sedí za plexisklem řidič, který spíše připomíná klauna z dvoudílného hororu, než slušného řidiče hromadné dopravy. Ústa má zakrytá černým šátkem, na němž je demonstrována otevřená smějící se pusa s červenými rty a bílými tesáky. Na hlavě má béžový jednouchý klobouk. Stejný jako má můj nejmilejší děda, když suší seno. A já jako vždy pozdě přijíždím až na hromadění sena do daňků. Na očích má nasazené tmavé dámské sluneční brýle a ruce má skryté pod pracovními rukavicemi.

Posadím se na nejbližší místo k východu i řidiči. Nemám z toho podivná dobrý pocit, třebaže vím, že bych neměla dát na první pohled. První hypotéza je, že je to možná albin, a snaží se chránit před krutým slunečním svitem... Po delší době uvážování si uvědomím, že sleduju pouze jeho vnějšek. Typický Haló efekt. Ať žije Přéma!!

Vnímám, že poslouchá stejnou hudbu jako já, i když je výrazně starší, což usoudím z jeho odhalené kůže na předloktí. Ano trochu komické, ale je to jediné odhalené místo na jeho těle, což také poukazuje na to, že albinem není.

Na další zastávce přistoupí starší upravená žena s bílými lodičkami, která řidiče očividně zná. Začíná komunikace, kterou bych neměla poslouchat, ale já musím, abych vydedukovala, že se jedná o skromného, zábavného a slušného člověka v letech. Ale pořád jsem se nedozvěděla, proč je tak zakuklený? To už se ani nedozvím, protože musím vystoupit.

Zavírají se tajemné dvoukřídlé dveře.

IV. kategorie – 1. místo – Anna Nekvindová

Cít sledovat maličkosti

Spousta lidí si ani neuvědomuje, jak je důležité pozorovat maličkosti. Sedět na kopci a dívat se na město pod hvězdami je okouzlující moment pro každého z nás.

Nejkrásnější je jen tak v klidu sedět a poslouchat, jak z večerního ruchu usíná. Jak po čas stmívání se rozsvěcí miliony světýlek a město se schovává pod dekou tmy. Jak s večerním vánkem a rosou se vznášá lehký opar mlhy, který bloumá mezi domy. Najednou, když se rozsvítí světýlka a pohled na město vytváří umění, člověk začne přemýšlet nad otázkami, na které nezná odpověď. Na tím, jak svým pohledem má město na dlani. Jak se všichni vracejí domů. Nad tímto uměním se nachází ještě impozantnější umění a to hvězdy na noční obloze, kam vystoupal opar mlhy a hvězdy se v něm proplétají. Lidé si často při pohledu na hvězdné nebe něco přejí a hvězdy dodávají vždy naději. Často si pokládáme otázku „Co bude?“, na kterou nedokáže nikdo odpovědět. Také většinou k hvězdám neseme prosbu. Když je obloha úplně bez mlhy, dokážeme vidět Mléčnou dráhu. Miliony malých třpytivých korálků, které se vážou za sebou a svým svitem dodávají naději i tomu nejšílenějšímu snu. Pohledem na večerní město za svitu hvězd si člověk básní o nedosažitelném až nemožném. Město přechází do nočního života a neonové nápisy se odráží ve sklech paneláků. Odráží se v očích, které se třpytí ve svitu jak hvězd, tak i zářícího města miliony světelnými barvami z neonových nápisů a rozzářených místností. Můžeme pozorovat vracející se tatínky, kteří si berou své děti do náručí a věnují jim veškerou pozornost a své ženě polibky. Vánek v záclonách otevřených oken se proplétá mezi svítícími lampionky z restaurací, pod kterými sedí zamilovaní a smějí se u skleničky červeného vína.

Tímto povznášejícím momentem se člověk dokáže kochat celou noc, a proto je dobré se povznést nad problémy a žít daným momentem, a také bychom si měli vážit každé šťastné chvíle, co se nám přihodí a prožít ji tak, abychom pak vybírali mezi hezkými momenty a jen váhali nad tím, jaký byl nejlepší.

IV. kategorie – 1. místo – Jáchym Chadima

Ochromení mužem v černém

Bylo to krásné. Vyvážené. Snoubila se zde technika s přírodou, sport s literaturou, či praktičnost s filozofií. Nacházela se tady spousta barev, zvuků, vůní, chutí i citů. Bylo to krásné. Ano, bylo. Teď se krčím a schovávám, ale ono není kde. Ať se snažím sebevíc, vždy mě to najde.

Začalo to celkem nevinně. Skončily vánoční prázdniny. Každý, kdo kdy chodil do školy ví, že po Vánocích se už blíží konec pololetí, a to pro změnu znamená... „Uaaaa.“ Blíží se ke mně, kolem Něho se rozprostírá šedivá mlha, sám je matně černý. Běžně se zde nevyskytuje anebo je hrozně maličký, ovšem teď nabývá mohutných rozměrů. Vzniká ze spousty drobných článků, avšak tyto články mohou stejně jako atomy vytvořit hvězdu. Podobně jako hvězda má On nemilou vlastnost. Před zánikem ze sebe vytvoří Rudého obra. Ale teď už musím vzít nohy na ramena, začínám vidět přeplněný diář v jeho rukách.

Utíkám. Vidím rezavějící brusle, aku šroubovák s vybitým akumulátorem, zaprášenou knížku s hlavolamy, šachovnici s odlupujícími se políčky, či vizáží změněné kamarády. Zastavuji se až u řady políček s knihami. Jednu z nich náhodně vytáhnou a začnu číst. Písmenka se mi před očima přelévají a stránky mizí jako jarní sníh. Příběh nevnímám, jen nechci odtrhnout oči od knížky. Víím, co uvidím, ale přesto si to musím ověřit. Vzhlednu. Předem mnou stojí štos učebnic a přes něj na mě hledí dvoje temné oči.

Schovávám se na svém oblíbeném místě. Sekce matfyz. Spousta vzorečků, rovnic a samotných výpočtů. No, prostě ráj. Ale počkat. Do kdy že se to má ta matematická a fyzikální olympiáda odevzdat? Co když to nestihnou a všechny zklamu? Cítím jeho přítomnost a tuším, co bude ukazovat. Tři prsty. Tři dny. Tři.

Zkouším se ztratit v davu svých přátel, vše je v pořádku. Tady mě nenajde. Tolik jiných si zde může vybrat. Mám radost, že je zase všechny vidím. Každý vypadá jinak, ovšem jedna věc mi neseďí, připadají mi zaskočení mou přítomností. Co když je ztrácím? Co když... Stojí přede mnou. V rukách tentokrát nemá nic, a to mě děsí. Kdo by mě mohl před ním ochránit? Dědeček?!

Už jsem skoro u něj, svítí sluníčko a obloha je bez mráčku. Na zemi leží čerstvě napadaný, jasně bílý sníh. Větvičky stromů jsou vykrášleny šperky z ledu. Nádhera. Ovšem před domem stojí černé podlouhlé auto. Otevřou se dveře

a v nich černě oděná postava. Chce se mi křičet. Vyjde ze mě jen vzlyk. Už je mi všechno jedno, je to v těch místech, kam slunce nesvítí.

Musím najít cestu z tohoto světa, jinak mě zničí! Běhám od jednoho konce k druhému a zase zpátky, ale pořád je nemůžu najít. Nejsou tady. Jak to? Vždyť dveře jsou všude. Blbost musí tady být. Potřebuji se rozhlédnout. Potřebuji něco vysokého. Něco vyššího než stromy. Kostelní věž!

Schody беру po dvou a za chvíli se zadýchaný nacházím ve věži. Otevírám staré zaprášené okenice. Panečku, to je výhled. Jako na dlani vidím celý svůj svět. Co? Co to tam je? To vypadá jako nějaký vchod do jeskyně. Vyrstřkují hlavu z okna víc a víc, abych lépe zaostřil na skalní stěnu, jež se tyčí až na samém konci mého světa. Náhlý poryv větru mě nutí podívat se dolů. „Aaaa!“ Stačil jediný pohled z té výšky a kolem hlavy mně tančí černé hrůzostrašné postavy a já vím, že spadnu.

Ležím na zemi, poslední, co se mi promítlo před dopadem, byl On, jenž protentokrát zářil bílou. Mohly za to obvazy. Otevřu oči. Vidím kolem sebe slunečními paprsky osvětlený prach. To už jsem v nebi? Počkat, to bych musel zemřít. „Neee!“ To nechci. Postavu v černém spíš intuitivně vycítím, než uvidím. Bleskově se ocitnu na nohou a sbíhám z věže. Za sebou slyším zvuky, jako když někdo mává kosou. Na náměstíčku vedle kostela nezaváhám a naberu směr ke skalní stěně.

Oči se nemýlily, opravdu tady je malá štěrbinka. Vcházím do ní. Ocitnu se v prostorné kamenné chodbě, jež je slabě podsvícena. Opatrně vykročím kupředu. Po několika zákrutách a několika jeskyních, kdy jsem si připadal podivně prázdný, se ocitám na konci chodby. Jediná další cesta vede skrz skleněné dveře.

Skrz dveře vidím. Vidím tmu a lidi. Tma je hustě černá, studená, bezcitná jako noc v novu. Lidi jsou mrtvolně bílí. Houpou se na provaze, mají díru v hlavě, jsou celí napuchlí, někteří ještě svírají v ruce prázdné plato od léků.

Nebojím se, jenom vím, že pokud dveře otevřu, stanu se jedním z nich. Zvedám ruku, natahuji ji ke dveřím. Cítím chladný kov kliky. Vážně to chci takhle? Takhle skončit? Vždyť to je jenom strach a ten má velké oči. Anebo ne?

Stojím tam dlouho. Váhám. Zimou se mně klepou ruce. Musím se rozhodnout. Pootvírám dveře. V tu chvíli celou mou bytostí zarezonovalo:

„Neutíkej do noci!

Neotvírej tajné dveře!

Podívej se mu do očí!

Překonej sám sebe!“

Ano, strach se dá překonat. Já to zvládnu a On se stane Bílým trpaslíkem!
Počkat, vždyť černé auto má i náš pan farář.

V. kategorie – 1. místo – Anežka Vávrová

Dvěře

Strach. Klikla v ruce,
tlukot srdce přešlápne
a nadechne se.

Čas. Zrak na klice.
Kdy po roce tak
všedně
zas otevřou se?

Paměť bolesti.
Prosím nechtěj mé

srdce
zamknout, odejdi!

Cítil, že nesmí
do opuštěných lehce
dveří tak krásných.

Ticho prázdnoty.
Kam teď svou tiseň
složí
před zavřenými
dveřmi?

ZAZNAMENÁVÁME A KOMENTUJEME

NOVÉ KNIHY VE STŘEDISKU

František Uher – SMRT PŘICHÁZÍ V NOCI – soubor deseti krimi příběhů podle skutečných událostí, vydavatelství Víkend, 2022, 144 stran

František Uher – E JAKO EPIGRAMY – sbírka epigramů, vydala ALFA-OMEGA, 2022, 35 stran

Zdenka Líbalová a další – KVÍTKA Z PEGASU – almanach mělnického sdružení Pegas, vydala Věra Kopecká, Broumov 2022, 276 stran, básně 26 autorů, z SVČS autoři Z. Líbalová, L. Matysíková a V. Kopecká

Iva Tajovská – A LAMPA JEŠŤE NEZHASLA – román, vydal Maraton, 2022, 232 stran

Václav Franc – KOŘENY PLUS TŘICET POVÍDEK – nakl. Kmen, 2022

OHLASY

Rozmanitá mozaika

Pro milovníky povídkových knih je určena novinka prozaika a básníka Václava France **KOŘENY PLUS TŘICET POVÍDEK** (nakladatelství Kmen, 2022). Jde o průřez tvorbou vzniklou během posledních dvaatřiceti let. Nejspíš právě toto široké časové rozpětí dává knize punc rozmanitosti a pestrosti; nechybí humor, mystika, sci-fi, historické ani psychologické příběhy. Pokud

čtenář první povídku dočte s pobaveným úsměvem, při dalších se bude úsměv mnohdy vytrácet a po dočtení té poslední zaklapne knihu s dojetím.

Silnou stránkou Václava France je schopnost vyjádřit v několika slovech to, na co mnozí potřebují celé stránky. „*Dneska bych tam už nevylezl, nevíš, čím to je, že ovocné stromy poslední dobou rostou čím dál vyšší?*“ nebo „*Nebudu mít komu umřít.*“ To jsou dvě citace z jedné z nejzdařilejších, nejniternějších a emočně nejpůsobivějších povídek s názvem KÖRENY. Naplno se v ní projevuje autora zralost a schopnost vhledu „pod povrch“. Místy až poetické zpracování příběhu v kontrastu s tíživými tématy mu přidávají na silném vyznění.

V jedné z nejmladších povídek CENA MEDAILE se Franc nevyhýbá ožehavému tématu, a to problematice očkování v době pandemie. Tam, kde se vrací do nedávné historie (např. MODLITBA ZA JOVANKU) prokazuje schopnost objektivního náhledu na dějinné události. Velmi dobře psychologicky propracovaná je povídka OBČAN BREJCHA ANEB TRAGÉDIE MUŽE BLOUDÍCÍHO VE VYSOKÉ TRÁVĚ, která nabízí vhled do nitra člověka, se kterým se ne jeden pamětník setkával před třiatřiceti lety a kterého potkáváme nadále, i když pokaždé v jiném kabátě. Tak by bylo možné pokračovat povídku po povídce, protože v každé je něco, co by stálo za zmínku.

Václav Franc poskládal rozmanitou mozaiku, která má potenciál oslovit čtenáře, kteří se rádi pobaví a nechají překvapovat, ale i ty, kteří se nebojí zdánlivě neatraktivních témat nutících k zamyšlení i nezjednodušujícímu pohledu na minulé i současné události.

Iva Tajovská

Nehasnoucí lampa

Nevtíravá, neokázalá, stále vskutku kolumbovská objevování kompaktních pevnin v člověku, obdivuhodně tichá korespondence s historickými událostmi, obratně nasvícenými ve věrohodných kulisách, to jsou charakteristické znaky románů Ivy Tajovské. Dokonale se vyhýbá spekulativnímu čerání politických doktrín a sebedraskáčskému servilismu, jak je to zvykem u některých současných autorek, které se vrací k mnohokrát propraným vyčpělým událostem, nazíraným zaslepenými brýlemi. Občas za to sklízí i nekritickou chválu.

Takovým neduhům se Iva Tajovská umně vyhýbá, na lány uplynulého času nahlíží s respektem a uvážlivým nadhledem. Čtenáři mají v živé paměti románový triptych *Odpuť, že jsem se vrátil* (2018), *Hořící nebe* (2019) a *Než se rozdělíme* (2021). S obdivuhodnou autentičností v nich přibližuje osudy několika rodin v dlouhém časovém období. Na této lince věrně setrvává. Rodinné ságy se v minulosti těšily značné oblibě, zejména pokud se v ději mihly v jakémkoli úhlu nahlížené reálné postavy. Iva Tajovská čerpá z historie „svého“ domova na Labi, jako mizející stíny i paprsky světla prolínají dějem skutečné události a postavy, které se přičinily o renomé města. Pečlivě však prosívá, nerozdává hrstmi, se zásluhami uváděných osob nelze hnout, jejich

zásluhy nelze zlehčit, stávají se trvalým koloritem místní (a nejen místní) historie. Faktické prvky jsou do děje dovedně a nevtíravě zakomponovány. Kdybychom měli hledat třeba jen tenkou nitku s rodinnými ságy vzdálenější minulosti, dospěli bychom patrně k předválečné Topičově Bílé knihovně a severské literatuře.

To vše platí o prozaické tvorbě Ivy Tajovské, které je vlastní schopnost trpělivě spřádat, naznačovat, ozřejmovat, halit mušelinem stínu a diskrétního mlčení. Proto budí pozornost stěžejní postavy románu *A LAMPA JEŠTĚ NEZHASLA* (Maraton, 2022, 232 stran). Pouze ojedinele se jako s hlavní protagonistkou knihy shledáváme s přízrůbivou představitelkou střední společenské třídy, od dětství a mládí sužované na jejím okraji a proplétající se všemi obtížemi, neduhy a převážně platonickými citovými vazbami, zároveň však usilovně sledující a prožívající události společenské i rodinné. Vyznačují se vzácnou vazbou na své blízké a jejich životní druhy, jenom jakoby vzdáleně sledující dramatické události, intenzivně doléhající na všechny životní prostředí v průběhu první či druhé světové války, se všemi jejich trýzněmi, nejistotami a nejistými nadějemi. Stejně tak sugestivně prožívá nenaplněné snahy upoutat pozornost budoucího proslulého aviatika Kašpara, v uzavření sleduje jeho slávu i snad až nezaslouženě všední stáří, neboť na světě to už tak chodí, že opravdové zásluhy bývají objevovány a oceňovány opožděně. Obdobně se protagonistka obklopuje vztahem k úzkému okruhu svého životního základu, jemuž dominoval hotel Veselka s kinem, které se hrdince románu stalo osudem. S melancholií vzpomíná na populární objekt v centru města, který odešel z bombardováním výrazně postiženého města do minulosti. Nikoli do zapomnění. Město se postupně stalo doménou moderních architektonických snah. To vše čtenář spíš pocítí, místy až trpitelské emoce drží autorka na uzdě a v konečné bilanci dospívá k bilančnímu konstatování, že románem složila zaslužený hold povitému životnímu krédu bez pozlátek, bez vavříků, bez okázalých piedestalů. Obyčejným lidem líčené doby. Konkrétně hlavní postavě, která ovšem vůbec neprožila obyčejný život, pevně stála i kolísala podle stávajících možností, o něco usilovala, pomáhala, prožívala obavy, zklamání i vzácné radosti. Ani s těmi však hrdinka nechodí na trh, prožívá svůj „obyčejný“ život nenápadně, skromně a s nesporným patosem.

Nepominutelným aspektem je Ivě Tajovské vlastní nazírání na proud událostí, ovlivňovaný destruktivní mocí času, proti jehož záluďné vitalitě stojí bezmocnost. Bezmocnost pouze šálivá, neschopná potlačit niterný vzdor a úporné úsilí postavit ochrannou hráz kolem sebe i v sobě. Právě v tom spočívá ryzost, hloubka a největší síla naprosto neobyčejného románu Ivy Tajovské, který náleží k tomu nejlepšímu, co česká próza v posledních letech přinesla. Probouzí shovívavou spoluúčasť, pochopení, že ani dávná minulost nebyla tak úsměvná, jak je dnes nejednou předstíráno, že všechny kameny v cestě nebyly sisyfovskými, probouzí i mlhavou lítost i neutuchající obdiv. A zcela nečekanou představu, že takové lidi, takové báječné nenápadné ženy, v životě poznal. Nebo alespoň potkal. To dodává románu až patetickou sílu

čtenáře oslovit, zaujmout a přesvědčit. Není to zrovna příliš úsměvné čtení, natož bujaré a teatrálně dramatické, dramatické jsou však osudy většiny postav. Dominuje jim ženský živel, jak už je pro tvorbu Ivy Tajovské charakteristické. Paradoxně vnášejí právě ženy do apokalyptických situací zřetelné stopy vstřícnosti, laskavosti a sounáležitosti. Jako bychom četli o svých vzdálených příbuzných. Kdo román otevře a propadne jeho nevtíravému kouzlu, tomu skutečně lampa hned tak nezhasne.

František Uher

ZPRÁVY Z OBLASTÍ

ČAJ 187, duben 22. Uvádí báseň Marcely Bezbroukové. Hostem je kniha *Návraty sedmnácti autorek a autorů* inspirovaná verši Františka Halase s podtitulem: *Česká povídka roku*. Jmenovitě: Marcela Bezbrouková, Eva Černošová, Václav Franc, Václav Kňourek, Eliška Koptová, Jan Lipšanský, Lubomír Macháček, Lucie Martínková, Veronika Miškaříková, Jiří Wilson Němec, Ilona Pluhařová, Miroslav Rezek, Jan Řehounek, Jiří Sandera, Iva Tajovská, František Tylšár a Pavel Velešovský. Zveřejňuje úryvky z povídek. Rozhovor s Václavem Kňourkem. Uzavírá povídka Pavla Velešovského *Velikonoční*.

KOBRA 4 – duben. V úvodu citát z Franze Kafky: *Psaní je jako forma modlitby*. Vzpomínka na Janu Hofmanovou, která patřila k zakládajícím členům literárního kroužku, v pondělí 22. dubna uplyne dvacet let, kdy v pětadesáti letech umřela. V rubrice *Řekni mi, co čteš...* je řeč o románu Petry Dvořákové *Chirurg* (Host 2019).

Almanach Pod Valdickou branou. První vznikl v Literárním kroužku při Okresní knihovně v Jičíně, přispělo 13 autorů: Martin Tůma, Vladka Matějková, Václav Franc, Pavel Zeman, Dana Zemanová, Zlata Zákoutská, Naďa Balibarová, Kateřina Balibareová, Jana Hofmanová, Miroslav Harada, Bohumír Procházka a dvojice externích spolupracovníků Milada Zubatá a Vladimír Krátký.

ČAJ 188, květen 22. Uvádí úryvek z básně *Láska* Tomáše Jirgla z Mělnicka. Květen je zasvěcen poezii. Rozhovor poskytl další básník Doc. MUDr. Jindřich Tošner, CSc, profesí lékař gynekolog. *Psaní poezie je metoda sebepoznání, hledání priorit pro sebe i pro jiné. Říká mimo jiné. Třetím básníkem je Václav Teslík, žije v Kozojedech. Nabízí básně ze sbírky Sedni si vedle mě, a ukázky z další připravované knížky. Ukázky provázejí foto Tomáše Jirgla a Jinřicha Tošnera. Uzavírá fotka ze 2. Jičínského poetického jara.*

KOBRA 5. začíná básní Václava France *Suvenýr z jihu*, věnované vzpomínce na Jiřího Čejku. Následuje článek *Jedno nedožitě výročí*. Čejka byl fotograf, včelař a milovník historie. V rubrice *„Řekni mi, co čteš“* Václav V. píše o knize Ivána Mandy *Cyklon a jiné povídky* (vydala Novela Bohemica, 2020) a knize *Šikmý kostel*, Kariny Lednické (nakladatelství Bílá Vrána, 2020). V závěru je

informace o dubnové návštěvě u nemocného básníka Josefa Jindry a setkání se slovenskou autorkou Ravěnou Marcelou Kubovou, kterou uvítala ředitelka knihovny Václava Čtvrťka Jana Benešová.

ČAJ 189, červen. Uvádí úryvek básně Ondřeje Kavky Študákův týden. Rozhovor poskytl Ondřej Suchobraský. Mimo jiné přiznává, že učitel by měl být přesvědčivý herec. O škole pojednávají i dvě představované knihy: Aleš Vogel – Sám mezi ženami a Kohout a Práce s chybami od Jurie Michajloviče Poljakova. Regionální tvorbu představují vzpomínky Ilony Pluhařové Karty osudu. Václav Franc přidal povídku Do školy.

KOBRA 6, červen. Začíná básní Klavírista od Josefa Jindry. Václav Franc informuje o Světě Knihy v Praze 2022. Ve *Víte, že...* je informace, že Dana Beranová zveřejnila povídku Pláňata v časopise Pevnost (č. 5, 2022) a v soutěži PAF (fantastika) získala 2. cenu. Václav Teslík zveřejnil svoji poezii v Psím víně č. 118/22. V nakladatelství KMEN vyšla kniha povídek Václava France Průřez povídkové tvorby z let 1990 až 2022. V *Řekni mi, co čteš* je ukázka z knihy Navrátilka od Donatelli Di Pioebrantonio (Argo 2018) Překlad M. Feldova. V závěru informace o návštěvě Vysokého Mýta, kde se konalo autorské čtení.

JMB Newsletter 060. Mimo kresby Václava Smejkal Na konci tunelu obsahuje připomínku jubilea novináře a spisovatele Milana Richtera z Ústí nad Orlicí, který oslavil sedmdesátku a vzpomínku na spisovatele Romana Ráže z Prahy. Vzpomínku na grafika Karla Beneše z Prahy a povídání se spisovatelem Frantičkem Uhrem z Havlíčkova Brodu.

JMB Newsletter 061. Májové číslo představuje 18. Celostátní sjezd sběratelů exlibris v Moravské Třebové; výstavu výtvarníka Ladislava Steningera v Ostravě, historickou přednášku Stanislava Vimra v Lukové. Vzpomínku na tanečnici Evu Štaclovou z Ústí nad Orlicí a vzpomínku na sochaře Zdeňka Kolářského. Pokračuje Škvírkovník od spisovatele Františka Uhra z Havlíčkova Brodu.

JMB Newsletter 062 V letním čísle, kromě úvodní fotografie V. Smejkal Ocúny III, najdeme zprávy o dernisáži výstavy Švabinský & Vejrych v České Třebové, o výstavě malíře Jaroslava Matějky ve Sněžné a výstavě obrazů malíře P. Bernarda v Senátu ČR v Praze, vzpomínku na sběratele grafiky MUDr. Jiřího Pola z Moravské Třebové a zprávu o výroční členské schůzi SVČS v Pardubicích, vše s bohatým fotografickým doprovodem. Nechybí ani rubrika „Škvírkovník“ s aforismy spisovatele F. Uhra.

ČAJ 190, červenec uvozuje citát W. Saroyana. Hostem ČAJE je anglicky psaná literatura, jejíž stručný výběr představuje V. Franc. Navazuje na něj rozhovorem s překladatelem anglicky psané literatury Janem Lišanským a povídkou Kristýny Petiškové, která studovala v Americe a také povídka V. France, v níž vzdává hold Williamu Styronovi.

KOBRA 7, červenec. Začíná básní Václava Teslíka Raději obětovat ráj. Informuje o křtu knihy Jana Řehounka Tajemné stezky: Podkrkonoší – Barevným Podzvičínskem. V rubrice *Víte, že...* najdeme zprávu o oceněních povídek Dany Beranové a 9. edici knih Literáti na trati a účasti autorů Jičínska (L. Kučera, O. Němec a V. Franc), o obsahu ČAJe 190, 24. ročníku festivalu Den poezie (7. 11. – 20. 11. 2022). V rubrice *Řekni mi, co čteš* je představena kniha J. Mrkvičky Agónie a Zory Šimůnkové Překvápka a banality. Nové knize V. France Kořeny plus třicet povídek se věnuje recenze Ivy Tajovské.

Besedy ve školách

Na ZŠ Masarykova v Broumově uspořádala V. Kopecká 9 besed. První byla 11. dubna v 1. a 2. třídách, kde představila polskou nevidomou básnířku Halinu Kuropatnickou-Salamon, která dětem povypovídala o brailově písmu a ukázala, jak zapisuje a čte zapsané. Přednesla ukázky své poezie. Kopecká její vystoupení překládala.

Další dvě besedy s dětmi se konaly 19. 4. v 6. třídách a 3. 5. se uskutečnily tři besedy v 2. a 3. ročnících, 10. 5. ve čtvrtých třídách a v páté třídě. Besedy byly zaměřené na znaky poezie, na tvorbu metafory a různé formy interpretace spolu s ukázkami z tvorby autorky. Na besedy byly příznivé ohlasy od dětí i vyučujících.

Výstava obrazů Jany Wienerové se uskutečnila v rámci oslav 67 výročí založení českého gymnázia v Broumově v jeho prostorách. Byla hojně navštívena absolventy i hosty nejen z Broumova.

Křest knihy Evy Černošové

13. 6. 2022 v Knihovně města Hradce Králové pokřtila Eva Černošová svou humoristickou knihu s názvem Jak jsem nenapsala knihu. Podvečer se nesl v pohodové a veselé atmosféře, k čemuž přispěl i hudebník Ivan Buday se svým akordeonem. S ním a s autorkou si zazpívalo i celé auditorium. Eva Černošová přečetla ukázky ze své knihy a odpovídala čtenářům na otázky. Křtu se kromě autorky zúčastnila paní ředitelka knihovny Mgr. Barbora Čížinská, ilustrátor knihy Jaroslav Chmelík a hudebník Ivan Buday. Po hlavním programu následovala autogramiáda.

Literární soutěž dětí a mládeže organizovaná knihovnou v Jablonci n. N.

Jako v předchozích ročnících i letos byla Olga Novotná členkou poroty soutěže, jež proběhla pod názvem "Pro minulost máme vzpomínky, pro budoucnost sny". Do soutěže bylo zasláno 142 prací.

DĚNÍ V ČESKO-POLSKÉM PŘÍHRANIČÍ

a podíl Střediska východočeských spisovatelů na této spolupráci:

4. 5. se konalo česko-polské setkání v knihovně Barunky Panklové v České Skalici, jehož se zúčastnili zástupci knihoven z Polska. Na setkání pohovořili

o spolupráci a představili svou poezii Krystyna Leśniewská-Pasionek, Antoni Matuszkiewicz a Věra Kopecká. Básně zazněly jak v originále, tak v překladu.

V rámci projektu „Pogranicza literatury” se uskutečnily dva semináře:

19. 5. v Martinkovicích na téma vlivu literatury na příhraniční spolupráci
20. 5. v Radkowě na téma oživená a neoživená kultura, zda a jak mohou památkové a sakrální objekty sloužit kulturním akcím.

Za českou stranu se zúčastnil bývalý vedoucí knihovny v Broumově Jan Meier, Věra Kopecká – básnířka a organizátorka mezinárodních setkání básníků (Dnů poezie v Broumově) a polský básník, žijící v Martinkovicích Antoni Matuszkiewicz. Za polskou stranu především básník Karol Maliszewski, Krzysztof Karwowski a Dawid Magen.

Letní noc básníků v Bielawě

se konala 24. 6. v městském parku. V programu vystoupilo více než 20 básníků z Bielawy, Valbřichu, Vratislavi a jiných polských měst, Čechy reprezentovala V. Kopecká. Součástí večera byla zpívaná poezie. Hlavní organizátorkou byla Barbara Pachura ve spolupráci s kulturními institucemi města.

Poetický pořad B. Pachury a V. Kopecké v Art Cafe Pod Pretekstem ve Valbřichu 25. 6. se konal v komorním prostředí. Barbara Pachura zpívala texty V. Kopecké, které zhudebnila. Posluchači si je i další básně mohli vyslechnout i v přednesu autorky v polském překladu a některé i v originále. Pořad se publiku líbil, o čemž svědčil závěrečný potlesk i zájem o knížky a CD.

*Závěr pořadu,
foto Krzysztof
Lewandowski*

X. mezinárodní malířský plenér

Ve dnech 15. – 22. 5. 2022 se uskutečnil v Křinicích jubilejní X. mezinárodní malířský plenér Za krásami Křinic a Broumova. Organizátorem plenéru byla po celých 10 let obec Křinice, vedoucí plenéru V. Kopecká.

Plenéru se v letošním roce zúčastnilo celkem 22 osob, z toho 7 bylo z Čech, 3 ze Slovenska a 12 z Polska. Většina z nich byla na celém plenéru.

Součástí plenéru byl již tradiční večer poezie 17. 5. Svoji literární tvorbu představili autoři z řad účastníků plenéru (K. Pacionek, J. Maršalová, Z. Noga, K. Karkola, V. Kopecká) a host A. Matuszkiewicz.

Druhou již tradiční akci v rámci plenéru bylo malování s dětmi v klášterní zahradě, jehož se zúčastnily tentokrát dvě třídy ze ZŠ Masarykova. Dětem i učitelkám se společně malování s účastníky plenéru a pod jejich vedením velice líbilo.

ZPRÁVA O VÝROČNÍ ČLENSKÉ SCHŮZI

Střediska východočeských spisovatelů, z. s., konané v Pardubicích 11. 6. 2022

Schůzi zahájila předsedkyně Černošová v 11 hodin.

Byla zvolena mandátová komise (Cihlová, Burčíková, Beran) a návrhová komise (Franc, Uher, Lukášek).

Vzhledem k tomu, že bylo přítomno pouze 19 členů, byla schůze ukončena.

Opakovaná výroční členská schůze se uskutečnila podle stanov, i když není přítomna nadpoloviční většina členů. Ke schválení usnesení stačí většina přítomných členů. Na počátku druhé schůze přítomno 22 členů. Počet členů k dnešnímu dni je 73 členů. Schůzi řídila předsedkyně Černošová, zahájila ji v 11 hodin a 15 minut.

1) Kopecká přednesla zprávu o činnosti za rok 2019. Franc přednesl zprávu o činnosti za roky 2020 a 2021. Celé zprávy budou vloženy na stránky SVČS, z. s. Činnost spolku byla omezena hlavně v letech 2020 a 2021 v důsledku protiepidemických opatření. Přesto se podařilo vydat sborníky, vydávat bulletin Kruh, vydat další knihy, zúčastnit se Knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě, organizovat Dny poezie v Broumově. Výbor přes omezení reagoval na aktuální situaci a schůze se konaly v on line režimu. Bohužel v letech 2020 a 2021 neproběhly výroční členská schůze, proto se zprávy za uplynulá období schvalovaly až letos.

2) Franc přednesl zprávu o hospodaření za rok 2019 až 2021. Stav k 31. květnu 2022 na účtu v bance byl 27.240,81 Kč, v pokladně v hotovosti 2.653,- Kč.

3) Pešát přednesl zprávu revizní komise, konstatoval, že provedl kontrolu stavu hospodaření a vše shledal bez závad. Následně byly všechny zprávy členskou schůzí jednohlasně schváleny. Zprávy budou zveřejněny na stránkách SVČS, z. s.

4) V letošním roce jsou v programu volby výboru a revizní komise. Byla zvolena volební komise ve složení Šlechta (předseda), Kordíková a Macháček.

Ke kandidatuře se přihlásili do výboru Beran, Cihlová, Černošová, Franc, Kopecká, Nobilisová a Vídenský. Do revizní komise Dušková, Pešát a Tošner.

Šlechta po sečtení hlasovacích lístků oznámil výsledky voleb: Cihlová, Černošová, Franc (22 hlasů), Kopecká, Nobilisová, Vídenský a Beran (21 hlasů). Revizní komise: Dušková a Pešát (21 hlasů), Tošner (20 hlasů). Všichni kandidáti byli zvoleni.

5) Členům, kteří se v letech 2020, 2021 a v 1. pololetí 2022 dožili či dožívají významného životního jubilea, byly předány květinové dary. Dále předsedkyně Černošová poděkovala Milanu Duškovi za dlouholetou práci ve výboru a v redakční radě bulletinu Kruh. Dušek se rozhodl již dále do výboru nekandidovat. Kruh vyjde do konce roku pod vedením Kopecké, v redakční radě dále bude Burčíková, Hájková. Nový výbor rozhodne o dalším složení redakční rady na podzimní schůzi.

6) Kopecká informovala o situaci kolem připravovaného sborníku, příspěvky je možno zasílat jí do 10. července 2022. Následně budou provedeny ilustrace (nejpozději do 31. srpna), aby mohl jít sborník do tisku počátkem září 2022.

7) Černošová navrhla jmenovat čestnou předsedkyní Marcellu Marboe. Návrh byl všemi přítomnými jednomyslně přijat. Marboe poděkovala za jmenování a pronesla krátký projev k členům.

8) V různém Černošová pozvala členy na křest své knihy (13. června 2022), Kopecká informovala o Dnech poezie v Broumově (21. – 23. října 2022), Černošová o Knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě (14. a 15. října 2022). Franc vyzval členy, aby psali výboru svoje představy o dalším směřování spolku na mailové adresy členů (Černošové a France).

9) Nový člen výboru Rudolf Beran představil svoje dosavadní aktivity a představy o další činnosti.

10) Usnesení přednesl člen návrhové komise Václav Franc (viz níže). Usnesení bylo jednomyslně schváleno.

Schůze byla zakončena ve 13:30 hodin

Zapsal Franc

Usnesení výroční členské schůze:

1) schválila výroční zprávy Střediska východočeských spisovatelů za roky 2019 (přednesla Kopecká), 2020 a 2021 (přednesl Franc)

2) schválila zprávu o hospodaření za rok 2019, 2020, 2021 (přednesl Franc)

3) schválila zprávu revizní komise (přednesl Pešát)

4) zvolila výbor SVČS ve složení (v abecedním pořadí): Beran, Cihlová, Černošová, Franc, Kopecká, Nobilisová, Vídenský

5) zvolila revizní komisi SVČS ve složení (v abecedním pořadí): Dušková, Pešát, Tošner

6) zvolila čestnou předsedkyní Marcellu Marboe

Usnesení bylo jednomyslně schváleno výroční členskou schůzí.

Za návrhovou komisi sepsal Franc.

Členská
schůze SVČS,
foto
Václav Smejkal

ODCHÁZEJÍ...

17. června 2022 zemřel básník, zakládající člen Střediska východočeských spisovatelů MILOŠ VODICKA.

ZA MILOŠEM VODIČKOU

*Psal jsem ze strachu
jako si chlapec ve tmě
potichu píská píseň
A vím že je nás víc
kteří se bojíme být*

*Neseme laskavá srdce
a jdeme statečně
Milujeme svůj svět
A ten nás bolí*

/Miloš Vodička, Devítník/

Koncem 90. let minulého století jsem si koupil výbor básní Miloše Vodičky nazvaný stručně Básně (1965 – 1989). Věděl jsem, že Miloš Vodička patří k hvězdné pardubické básnické generaci, kterou tvořil spolu s Jiřím Grušou, Petrem Kabešem a Jiřím Pištorou, ale jeho tvorbu jsem neznal. Knížku jsem přečetl jedním dechem a pochopil jsem, že si se svými slavnými soupeřníky v ničem nezádá. Byl jsem jeho verši okouzlen a jeho skladby Pták Ohnivák, Kejklíři, Román na pokračování řadím k vrcholným dílům moderní české epické či lyricko-epické poezie.

Milošovu popularitu zcela jistě negativně ovlivnila skutečnost, že na rozdíl od svých slavnějších a průbojnějších druhů, kteří od mládí působili v Praze, on zůstal věrný svým Pardubicím.

„Samozřejmě jsem měl také sen stát se ‚redaktorským‘ básníkem v Praze, ale nikdy jsem ho nenaplnil,“ řekl mi při jednom rozhovoru. „Asi jsem propásl

svůj čas, nebo to byl skutečně jenom sen, na jehož splnění mi tolik nezáleželo. Celý život jsem se živil jako chemik a zůstal jsem jím až do důchodu.“

Básníkův život v ústraní měl výhodu v tom, že v době normalizace nemusel do své tvorby zapojovat autocenzuru. Ale měl i nevýhody. Když se Miloš po roce 1989 v jenom známém pražském nakladatelství pokoušel vydat svoji v pořadí desátou sbírku Devítník, dostalo se mu odpovědi, že jsou to sice kvalitní verše, ale že si nakladatelství nemůže dovolit vydávat začínající autory.

Osud přichystal Miloši Vodičkovi dvě životní traumata. V roce 1950, když bylo Milošovi dvanáct let, byl z politických důvodů zatčen a na deset let uvězněn jeho otec a rodina byla vystěhována z Krudencova paláce do stísněného podnájmu v Nemošicích. Nepřítomnost otce v době dospívání vtiskla do Milošova podvědomí pocit osamocení, života na okraji. Ten mollový tón se táhne celým jeho dílem.

Nemošický pobyt však byl pro Miloše i něčím přínosný.

„Asi víc než Pardubice zasáhly do mého psaní Nemošice,“ přiznával. „Tu krajinu slepých ramen, listnatých porostů a luk s nádhernými košatými duby jsem prošel křížem kráží a v mých verších se určitě objevuje. A hlavně tam byl hřebčín a já od té doby koně miluju, i když se jich zároveň trochu bojím.“

Druhé životní trauma přinesla Milošovi smrt jeho milované matky. Není divu, žil s ní celý život a pečoval o ni v době, kdy byl jeho otec uvězněn, i po jeho smrti. Staral se o ni až do konce jejích dnů a o zdrcující síle prožitku matčiny smrti vypovídá drásavými slovy jeho básnický triptych Trialog vydaný v roce 2002. Ze zhroucení po této události, která pro něj do jisté míry znamenala ztrátu smyslu života, se Miloš dostával velmi dlouho a velmi těžce. Při životě ho udržovalo hlavně psaní. Psal ze strachu, jako si chlapec ve tmě potichu píská píseň. Pozvolna se uzavíral do sebe a do světa své tvůrčí imaginace. Posledních několik let žil ze své vůle i vlivem zdravotních okolností naprosto osaměle. Jeho osudem týrané srdce dotlouklo v pátek 17. června roku 2022.

V Miloši Vodičkovi odchází nejen výjimečný a nedoceněný básník, ale také zakládající člen Střediska východočeských spisovatelů a držitel Medaile města Pardubic, druhého nejvyššího městského ocenění, které získal za dlouhodobý přínos pro Pardubice. Ale zejména v něm odchází moudrý a vzdělaný člověk, který se sice vlivem okolností bál být, ale který po sobě zanechal rozsáhlé dílo, jež bude těšit další generace vnímavých čtenářů.

Jménem kolegů ze Střediska východočeských spisovatelů, jménem všech kamarádů a přátel i jménem těch, kterým četba Tvých versů přináší radost a naplňuje duši, si dovoluji vyslovit jedno přání:

Odpočívej v pokoji, Miloši.

Jaroslav Jonáš

Vzpomínka na Miloše Vodičku

Tropické dny červencového večera ke mně přivály smutnou zprávu: Miloš Vodička zemřel. Potkávali jsme se spolu v Pardubicích a na literárních akcích nejednou, naše setkávání byla však spíš příležitostná, dnes se mi chce říci, bohužel. Miloš byl laděním silný introvert, příliš o sobě nedával vědět, snad o nadměrnou popularitu ani nestál. Do značné míry za to mohla i otřesná zkušenost rodiny s režimními poměry, na kterou doplatil především jeho otec. Rodina pak žila v ústraní na venkově v deputátním domku a okolnosti s tím spojené, jak jinak, se promítly i do zjitřené duše dospívajícího kluka, pochopitelně potažmo i do jeho básnické tvorby.

Měl sice jiný okruh přátel než já, ale to, co nás pojilo, byla literatura a krásno, myslím tím umění. O tom dovedl hovořit poučeně a zaníceně. Vybauji si, jak mi se zaujetím vyprávěl o kumštýřích, o jejich životech a dílech, jak rád cestoval a poznával nové kraje, jak s nadšením líčil putování s přítelem po zámčích na řece Loire. Vyměňovali jsme si knihy, které jsme napsali, a nejednou probírali i novinky z kultury.

Miloš byl především básník, ale zkoušel napsat i libreto k opeře, pro divadlo přebásnil japonskou loutkovou hru Asagao, těžiště jeho práce však spočívalo ve víc jak desítkách básnických sbírek, z nichž nejznámější je asi knížka Čarodějnice z Blois. Ke sklonku své literární dráhy vytvořil esejistický román s traktáty nazvaný Toleranční patent, ve kterém prostřednictvím tří hlavních protagonistů shrnul své životní postoje a lásky, tedy i lásku k poezii. Poslední léta se mi odmlčel. Nevím, jestli ještě tvořil nebo ho zdravotní neduhy zaměstnávaly natolik, že přestal psát.

Nicméně nedávno jsem si na Miloše Vodičku, vystudovaného chemika, znovu vzpomněl. Nebylo to v souvislosti s literaturou, ale s vodou. Jak známo, básníky neživí jen múzy. Miloš kdysi pracoval jako chemik v Krajské hygienicko-epidemiologické stanici, tudíž jsem využil jeho odbornosti a požádal ho o rozbor vzorků vody z horské studánky. Stalo se. Tu vodu mohou pít i kojenci, ujistil mě, když přinesl výsledky. *Po té ti to bude psát samo.* A tak tu vodu už drahá léta pijeme, je opravdu jako živá. Chtělo by se zvolat *Na zdraví, Miloši!*, ale nejde to. Škoda, že si můžeme přituknout už jen symbolicky na dálku.

Lubomír Macháček

OBSAH

BLAHOPŘEJEME K JUBILEU Libuši Šindlerové	3
BLAHOPŘEJEME K JUBILEU Luboru Macháčkovi /Neukončené terapie/ ..	3
BLAHOPŘEJEME K JUBILEU Evě Černošové /Básně/.....	8
BLAHOPŘEJEME K JUBILEU Pavlíně Václavíkové	9
BLAHOPŘEJEME K JUBILEU Jiřímu Hrabincovi	9
Žasnutí /M. Marboe, J. Hrabinec/	10
Literární část	13
František Uher KONCEM JARA, ZAČÁTKEM PODZIMU	13
Alena Kordíková ČAS, ODCHOD BÁSNÍKA	16
Václav Franc SVATEBNÍ NOC.....	16
Milan Dušek MRTVÁ Z DIVOKÉ ORLICE – ukázka z románu	19
František Uher E JAKO EPIGRAMY – ukázka.....	25
13. ROČNÍK LITERÁRNÍ SOUTĚŽE MLÁDEŽE PARDUBICKÉ STRÍPKY – oceněné práce	26
Zaznamenáváme a komentujeme	43
NOVÉ KNIHY VE STŘEDISKU	43
OHLASY	43
ZPRÁVY Z OBLASTÍ	46
Zpráva o Výroční členské schůzi	50
Odcházejí –	52
Za Milošem Vodičkou	Jaroslav Jonáš
Vzpomínka na Miloše Vodičku	Lubomír Macháček

KRUH, bulletin Střediska východočeských spisovatelů

Ročník XVIII. – číslo 69 – srpen 2022

Odpovědní redaktoři:

Věra Kopecká, Jana Burčíková, Kateřina Hájková, Milan Dušek

Obálka: Jiří Hrabinec, Věra Kopecká

Příspěvky do Kruhu 69 zasílejte:

Věra Kopecká, Křinice 8, 550 01 Broumov (poezie)

e-mail: kopecka.vera@volny.cz

Jana Burčíková, Nové Město nad Metují, Dukelská 484. 549 01

(publicistika, próza), e-mail: janinamater@seznam.cz

Kateřina Hájková, Písečnick 1579, 562 01 Ústí nad Orlicí

e-mail: katerina.hajkova.229@seznam.cz

Milan Dušek – 564 01 Helvíkovice 104

e-mail: spisovatel@milandusek.cz

Uzávěrka příspěvků pro Kruh č. 70: 30. 10. 2022

Zveřejněné práce nejsou upravovány bez dohody s autorem.

Pardubice

Číslo vyšlo z předplatného členů a knihoven, které bulletin odebírají.

Tisk: Centrum služeb Broumov, s. r. o.